

Nyugati Városrészi Óvoda

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2023

Hatályos: 2023.10.01.-től

Kovácsné Hajdinák Éva
igazgató

Tartalom

1. BEVEZETÉS	4
2. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	5
3. INTÉZMÉNYI ADATOK	6
3.1. A tagintézmények és telephelyeik:	6
3.2. Az intézmény létszámadatai	7
4. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA	8
5. KÜLDETÉSNYILATKOZAT, GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	15
6. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA	17
7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	18
7.1. A nevelőmunka alapelvei:	19
7.2. Egészségfejlesztő program	20
7.2.2. A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése, és a gyermeket veszélyeztető bántalmazásnak a megelőzése	21
7.3. Az egészséges életmód kialakítása.....	22
7.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	24
7.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	28
8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	31
8. 1. Személyi feltételek	31
8.1.1. A nevelőtestület képzettségi mutatói:	32
8.1.2. A nevelőközösség pedagógiáját meghatározó tanulási környezet bemutatása:	32
8.1.3. Az intézményben működő munkaközösségek	33
8.1.4. Továbbképzési rendszerünk:	33
8. 2. Tárgyi feltételek	34
8. 3. Napirend	35
8. 4. Hetirend	36
8. 5. Befogadás	37
8.6. A 3 év alatti gyermekek gondozása és nevelése.....	38
9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	38
9. 1. Játék.....	38
9.2. Verselés, mesélés	42
9.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	47
9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	51
Tartalma:	53
9.5. Mozgás	57
9.6. A külső világ tevékeny megismerése	61
9.7. Munka jellegű tevékenységek	69
9.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	73
10. ÓVODAI HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK	77
11. INKLUZÍV NEVELÉSI PROGRAM	79
11.1 AZ INKLUZÍV NEVELÉS CÉLJA.....	79
11.2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI- ÉS ÉRTÉK ORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS.....	81
11.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI NEVELÉS, FEJLESZTÉS	82
11. 4. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS	84
11. 5. Az értelmileg akadályozott gyermekek integrált nevelése.....	87
11.6. Speciális célok, feladatok	90
11.6.1. Játék.....	90
11.6.2. Munka.....	91
11.6.3. Mozgás	91
11.6.4. Külső világ tevékeny megismerése	92

11.6.5. Verselés, mesélés, beszédfejlesztés.....	93
11.6.6. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka	93
11.6.7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	94
12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK.....	94
12.1. Sajátos nevelési igényű gyermek	95
12.1.1 A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésének személyi feltételei:.....	95
12.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek.....	97
12.3. A tehetséges gyermek.....	98
12.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	99
12.5. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	99
12.5.1. Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása	99
13. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK.....	103
13.1. Az óvodapedagógus feladatai.....	105
13.2. Az óvodavezető feladatai	106
13.3. A gyermekvédelmi felelős feladatai.....	107
13.4. A szociális segítő feladatai:.....	107
13.5. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	108
13.6. AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓD KÖVETELMÉNYÉNEK ÉRVÉNYESÍTÉSE	108
14. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	109
14.1. A szülővel való kapcsolattartás	109
14.1.2. Kapcsolat Szülői Szervezettel	109
14.1.3. Kapcsolat a szülővel.....	109
14.1.4. A kapcsolattartás formái.....	110
14.2. Az óvoda külső kapcsolatai.....	111
KÜLSŐ KAPCSOLATOK	114
14.3. A család-óvoda kapcsolata – az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége	118
14.4. Együtt a családokkal.....	119
14.5. Együtt az iskolával	120
14.5.1. Az óvoda-iskolai átmenet támogatása.....	120
15. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI	121
15.1. Az óvodában használt kötelező nyomtatványok	121
15.2. Az intézmény szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:.....	121
15.3. A gyermekek fejlődésének nyomonkövetését szolgáló dokumentumok:	122
16. A PEDAGÓGIAI-SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE.....	122
17. NYILVÁNOSSÁG.....	124

BEVEZETÉS

A Nyugati Városrészi Óvoda 9 telephellyel 2007. július 1 -én alakult, négy, több telephelyen működő óvoda összevonásával. 2013. július 1-től tovább bővült két tagóvodával.

A tagóvodák egyéni arculatát az adottságok mellett az eltérő szülői igények adják, miután más szociokulturális háttérrel rendelkeznek. A tagóvodák mind méretüket, mind programjaikat illetően eltérőek, amit tovább színesít az óvodaépületek különbözősége, hiszen nem mindegyik épült óvodának.

Célunk, hogy az ***egységes értékrend mellett*** a tagóvodák ***szakmai sokszínűségét támogassuk***. A 11 épületben működő tagóvodák esetében a csapatépítésnek különös jelentősége van. ***Miközben az önálló arculatukat, specifikumaikat megőrzik, törekednünk kell arra, hogy ne szigetelődjenek el egymástól, ne maradjanak magukra.***

Fontosnak tartjuk, hogy megismerjük egymás munkáját, az óvodáinkon belüli tudást felszínre hozzuk. Tanuljunk egymástól, osszuk meg a „jógyakorlatot”, merjünk beszélni a nehézségekről. ***Találkozási pontokat keresünk***, ahol az óvodák át tudják adni a tudásukat, tapasztalataikat. Erre jó alkalmak a közös nevelési értekezletek, egymás óvodáiban tartott bemutató foglalkozások.

A munkaközösségek a tagóvodák között nyitottak feladatuk lehetővé tenni, hogy munkájukat megismerjék, csatlakozzanak hozzá.

Az egységes szerkezetű pedagógiai programunk a 11 óvoda közös programja, melyben kiemeljük a közöstől eltérő sajátos elveket, tartalmakat. Figyelmet fordítunk arra, hogy épületenként megőrizzük hagyományainkat, szervezeti kultúránkból eredő sajátosságainkat.

1. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- 275/2019. (XI. 21.) Korm. rendelet az óvodába járással és tankötelezettséggel kapcsolatos egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

- Az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása projekt céljai

3. INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény neve: Nyugati Városrészi Óvoda

Székhelye: 7623 Pécs, Mezőszél u.2.

Intézmény alapítója és felügyeleti szerve:

Pécs MJ. Város Önkormányzatának Közgyűlése

7621 Pécs, Széchenyi tér 1.

Intézmény OM azonosító száma: 026993

Intézmény törzsszáma: 676504

Szakágazati száma: 851020

Intézmény típusa: óvoda

3.1. A tagintézmények és telephelyeik:

- *Nyugati Városrészi Óvoda Ajtósi Dürer Utcai Tagóvodája*

7623 Pécs, Ajtósi Dürer u. 2.

- *Nyugati Városrészi Óvoda Esztergár Lajos Úti Tagóvodája*

7633 Pécs, Esztergár Lajos u. 13.

- *Nyugati Városrészi Óvoda Hajnóczy József Utcai Tagóvodája*

7633 Pécs, Hajnóczy József u. 7.

- *Nyugati Városrészi Óvoda Istenkúti Tagóvodája*

7635 Pécs, Nagydeindoli út 2/2

- *Nyugati Városrészi Óvoda Közraktár Utcai Sportóvodája*

7631 Pécs, Közraktár u. 7.

- *Nyugati Városrészi Óvoda Magyar Lajos Utcai Tagóvodája*

7623 Pécs, Magyar Lajos u. 2.

- *Nyugati Városrészi Óvoda Nagy Jenő Utcai Tagóvodája*

7624 Pécs, Nagy Jenő utca 38.

- *Nyugati Városrészi Óvoda Radnóti Miklós Utcai Tagóvodája*

7633 Pécs, Radnóti Miklós u. 4.

- *Nyugati Városrészi Óvoda Rácvárosi Tagóvodája*

7634 Pécs, Rácvárosi u. 56.

- *Nyugati Városrészi Óvoda Zipernowsky Károly Utcai Tagóvodája*

7633 Pécs, Zipernowsky Károly u. 3.

3.2. Az intézmény létszámadatai

	Férőhelyszám	Maximális létszám	Pedagógus létszám	Nevelő munkát segítő Dajka, pedagógiai asszisztens, óvodatitkár	Egyéb alkalmazott udvaros/ dolgozó
Nyugati Városrészi Óvoda	125	150	12	6+2+4	1
Ajtósi Dürer Utcai Tagóvoda	75	90	6	4+1	0,5
Esztergár Lajos Utcai Tagóvoda	111	134	10	6+1	1
Hajnóczy József Utcai	75	90	6+1pszichológus	4+1	0,5

Tagóvoda					
Istenkúti Tagóvoda	43	52	4	3+1	0,5
Közraktár Utcai Sportóvoda	100	120	8	5+1,5	0,5
Magyar Lajos Utcai Tagóvoda	71	85	6	4+1	1
Nagy Jenő Utcai Tagóvoda	120	144	11+1 gyógypedagógus	7+2	1
Radnóti Miklós Utcai Tagóvoda	100	120	8	5+1,5	1
Rácvárosi Tagóvoda	78	93	8	5,5+1	0,5
Zipernowsky Károly Utcai Tagóvoda	119	139	9+2 gyógypedagógus	6+2	1
Összesen:	1017	1217	88+1+3	55,5+15+4	9

4. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

	Nyugati Városrészi Óvoda (Mezőszél) Csoportok száma, összetétele: 5 csoporttal működünk életkor szerinti elosztásban Elnyert címek: Zöld Óvoda, Boldog Óvoda
Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek: - Célunk sokféle tevékenységen keresztül a gyermek saját tapasztalataira épülő, kompetencia alapú nevelés - Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazásával a gyermekek személyiségfejlődésének támogatása (Veronika-zeneprojekt, „Így tedd rá” népi játék,	

néptánc, Mozgáskotta, Boldogságóra, Állat-asszisztált foglalkozások)

- Kiemelt feladatunk a környezettudatos magatartás alakítása és az egészséges életmódra nevelés ehhez kapcsolódóan számtalan tevékenységgel színesítjük az óvoda mindennapjait
- Élmény és tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítunk óvodai és óvodán kívüli programok szervezésével (pl.: kirándulás, tematikus séták, színház és könyvtárlátogatás, óvoda rendezvények)
- Fontosnak tartjuk a gyermekeket körülvevő tárgyi környezet folyamatos fejlesztését. Ehhez az alapítványunk támogatását és pályázati lehetőségeket veszünk igénybe.

NYVÓ Ajtósi Dürer Utcai Tagóvodája

Csoportok száma, összetétele:

3 vegyes életkorú csoport

Elnyert címek: Zöld Óvoda, Biztonságos Óvoda, Boldog Óvoda, Madárbarát Óvoda, Rátgéber Akadémia Óvodája

Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek:

- Mozgáskotta – mozgásfejlesztés
- Boldogság óra - érzelmi intelligencia fejlesztése
- Ovi-Zsarú - bűn- és baleset megelőzési program
- Biztonságos Óvoda - biztonságos közlekedés program
- „Így tedd rá!”- komplex mozgásfejlesztés néptánc elemekkel
- Mese terápia - szorongás oldása az óvoda pszichológusunk segítségével
- Sószoza csoportonként téli időben heti 1-2x fél óra.

NYVÓ Esztergár Lajos Úti Tagóvodája

Csoportok száma, összetétele: 5 csoportunk van, 4 életkor szerinti megosztásban, egy pedig vegyes életszervezésű.

Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek:

Óvodai nevelésünk célja a gyermeki élményekre, sikerekre alapozott tevékeny, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres beiskolázáshoz szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, tanulási zavarok megelőzése.

Kiemelten kezeljük a képességfejlesztést a lemaradók felzárkóztatását és a tehetséggondozást. Hangsúlyt fektetünk a gyermekek kreativitásának fejlesztésére. Minden tevékenység alapján az élményszerűséget tekintjük, amit játékkal, és a sokféle mozgáslehetőséggel érünk el. A szülőkkel tartalmas kapcsolatot alakítunk. A napi találkozási lehetőségeken túl a szülői tanácskozásokat, (értekezleteket) a munkadélutánokat (ünnepi készülődéseket) közös programokat, ünnepeket, kirándulásokat tartjuk eredményesnek. Óvodai életünk fontos részét képezik az ünnepek, hagyományok ápolása.

NYVÓ Hajnóczy József Utcai Tagóvodája

Csoportok száma, összetétele: Óvodánkban három vegyes életkorú gyermekcsoport működik.

Elnyert címek: Örökös Boldog Óvoda

Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek:

- Játékos – tapasztalati tanulás
- Differenciált pedagógiai elvek, felzárkóztatás – egyéni bánásmód
- Pozitív pedagógia és pszichológia módszerei, érzelmi intelligencia fejlesztés
- Kommunikáción alapuló együttműködés a szülői közösséggel
- Komplex személyiségfejlesztés kiemelten anyanyelvi neveléssel – verseléssel, meséléssel, mozgásfejlesztéssel – MOZGÁSKOTTA módszer
- Tehetség kibontakoztatás – gondozás

- Egészségnevelés – sószoba - Környezettudatos szemlélet közvetítése – hulladékgazdálkodás, fenntartható fejlődés tudatosítása - Iskolára való felkészítés folyamata a pedagógiai munkánkban.

	NYVÓ Istenkúti Tagóvodája Csoportok száma, összetétele: 2 vegyes életszervezésű csoport Elnyert címek: Örökös Zöld Óvoda, Madárbarát Óvoda, GOOD-YEAR Biztonságos Óvoda
Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek: - A magyar népi kultúra és viselkedés megismerése, gyakorlása, ápolása, jeles napok megünneplése - Örökös zöld óvodaként a természet szeretetére, védelmére nevelés - Madárbarát óvodaként madárgondozás, megfigyelés, madárbarát tanösvény - Óvodai életrendünk hármas alappillére: a játék, a mindennapos mese, a testi-lelki jó érzés feltételeinek megteremtése - Gyermeki igényeknek és életkori sajátosságoknak megfelelő tevékenységformák biztosítása, figyelembe véve az életkori sajátosságokat - Tehetséggondozás, felzárkóztatás, differenciálás - Fő irányvonalunk, hogy ünnepeinket, napi hagyományos tevékenységeinket a természet változásaihoz, hagyományőrző és zöld jeles napjaihoz, a természet adta eszközök és anyagok felhasználásával tesszük.	

	NYVÓ Közraktár Utcai Sportóvodája Csoportok száma, összetétele: 4 csoport életkor szerinti elosztásban
---	---

Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek:

- Óvodánk Pécs iparterületi részén, két városrészt összekötő híd alatt fekszik. Területi és infrastrukturális adottságai kedvezőek.
- Nagy, sok fával, füves területtel, és kültéri mozgásfejlesztő játékeszközökkel jól felszerelt.
- Az épület funkcionálisan kiválóan megfelel az elvárásoknak. Nagy csoportszobák, saját öltözőkkel és mosdókkal, tornaterem, fejlesztő szobák, szertárak segítik a pedagógiai munkát.
- Pedagógiai programunk speciális, kiemelt nevelési területei: a mozgáson keresztül történő komplex személyiség fejlesztés, melynek legfontosabb eleme a MOZGÁSKOTTA ÉS A LABDAPROGRAM. Ezen kívül kiemelt feladat az egészségnevelés és az egészséges életmód megalapozása.
- Mozgásra ösztönző környezetet és eszközöket biztosítunk a csoportszobákban, udvaron, tornateremben.
- Napi rendszerességgel testnevelés foglalkozásokon, úszás és korcsolya oktatáson, Így tedd rá! népi módszertan, Veronika zeneprojekt, szabadban történő játék, mozgás során fejlődik gyermekeink személyisége.

NYVÓ Magyar Lajos Utcai Tagóvodája**Csoportok száma, összetétele:**

3 vegyes életszervezésű csoport

Elnyert címek: Madárbarát Óvoda, Zöld Óvoda

Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek:

- Családias, barátságos, biztonságos környezet, inkluzív szemlélet.
- Tehetséggondozás, felzárkóztatás: drámapedagógiai és vizuális műhely, állatasszisztált foglalkozások, Veronika zeneprojekt, egyéni fejlesztések fejlesztőpedagógusokkal.
- Mozgásfejlesztés: tágas, zöld udvar, jól felszerelt tornaterem (Mozgáskotta, Wesco eszközök), változatos mozgásformák biztosítása.
- Környezettudatos szemlélet formálása: Madarász-ovi foglalkozások, kirándulások,

udvarrendezés a családokkal közösen, hagyományápolás, szelektív hulladékgyűjtés. - Élmények, tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása: könyvtár, múzeum, játszótér, színház, hangverseny, séták. - Egyéni képességek kibontakoztatása, tanulói lemorzsolódás megelőzése, sikeres iskolakezdés feltételeinek megteremtése.
--

	NYVÓ Nagy Jenő Utcai Tagóvodája Csoportok száma, összetétele: Öt csoportos óvoda, a csoportok életkor szerinti elosztásban fogadják a gyerekeket. Elnyert címek: Zöld Óvoda, Boldog Óvoda
Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek: - A gyermekek egészséges testi és lelki fejlődésének biztosítása, melyben a játék, mint alaptevékenység fontos szerepet kap a nevelés minden területén. - Évszakonkénti egészséghetek keretében az egészséges életmóddal kapcsolatos tevékenységeket, játékos mozgásokat szervezünk. - Környezet tudatos magatartásforma csíráinak elültetése, a rendszeres kirándulásokkal és szelektív hulladékgyűjtéssel. - Az óvoda alapítvánnyal rendelkezik, melynek segítségével lehetőségünk nyílik, csoportszobáink eszközeinek, és udvari játékainknak a fejlesztésére.	

	NYVÓ Radnóti M. Utcai Tagóvodája Csoportok száma, összetétele: 4 csoport, homogén életszervezéssel Elnyert címek: Örökös Zöld Óvoda, Madárbarát Óvoda, Bringabarát Óvoda, Állatbarát Óvoda, Iskolakert hálózati tagság
Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek:	

Óvodánk:

- környezeti nevelés alapján működik, zöld szemlélet átadására törekszünk
- élményalapú, öröme szabott, közvetlen, sajátélményű tapasztalatokra építünk
- művészeti nevelés lehetőségeit kihasználjuk
- néphagyomány éltető programokat szervezünk óvodai és csoportszinten
- zöld jeles napokhoz kapcsolt projektheteket szervezünk
- óvodakertünk a fenntarthatósága nevelés méltó színtere
- közös cselekvésre ösztönzés, játékosan, komplex módon
- - egyéni differenciált tevékenységszervezés jellemző

NYVÓ Rácvárosi Tagóvodája

Csoportok száma, összetétele: Az óvodában 4 vegyes életkorú csoport működik.

Elnyert címek: Zöld Óvoda

Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek:

- Néphagyomány éltető programunkkal megpróbáljuk átadni élmények során a gyermekeknek a magyar népszokásokat, megismertetjük velük az Évkör jeles napjait, az ahhoz fűződő szokásokat. Mindezek mellett természetesen a mai kor elvárásainak megfelelően segítjük a gyermekek iskolára történő felkészülését.
- Óvodánkban hangsúlyosan vannak jelen a természetes anyagok, elsősorban ezeket használjuk, és nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a csoportokban megtalálhatóak legyenek a természetes anyagokból készült játékok is.
- Szolgáltatásként elérhető nálunk a néptánc, zeneovi, gyermektorna, alapozó terápia és a katolikus hittan.
- Az óvoda udvara nagyon hangulatos, öreg fák, sok zöld terület, fából készült játékok a jellemzők.
- Sok családi rendezvényünk van, ahol Rácváros apraja-nagyja együtt játszik, mulat, ilyenek a Szüreti Mulatság, a Vendel napi vásár, a Pünkösdi Mulatság. Advent idején a Rácvárosi templomban tartjuk a Betlehemes játékunkat.

	NYVÓ Zipernowsky Utcai Tagóvodája Csoportok száma, összetétele: Óvodánk 4 csoportból áll. Három nagyobb, világos, 23-25 fő befogadására alkalmas csoportszobánk van a földszinten és egy kisebb az emeleten. Egy vegyes csoport működik minden korosztály számára, a többi csoport közel azonos életkorú gyerekeket nevel. Elnyert címek: Zöld-óvoda és Madárbarátkert Óvoda címmel rendelkezünk.
Tagóvodánk helyi sajátosságai, kiemelt tevékenységi területek: - Óvodánkat 1961-ben alapították, épületünk régi, felújításra szorul. - A csoportszobák egytől-egyig vidámak, színesek, gyermekközpontúak és nagyon világosak. - Hatalmas füves, fás, bokros udvarunk van, melynek egyik részét az Ovi-foci pálya foglalja el. - Gyümölcsfáink virágai tavasszal lélegzetelállító látványt nyújtanak. - Intézményünkben kapott helyet az uránvárosi logopédiai egység, így gyermekeinket nem kell messze vinni fejlesztésre. - Erősségünk az inkluzív nevelésbe vetett hit, a közösségben lévő egyének sokszínűségének és bármilyen különbségének elfogadása és megbecsülése, képesek vagyunk a gyerekek sokszínűségéből fakadó eltérő nevelési igényekre pozitívan reagálni.	

5. KÜLDETÉSNYILATKOZAT, GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Pozitív énképpel rendelkező, kezdeményező, egyéni ötletek megvalósítására képes, kreatív, problémahelyzeteket megoldani tudó, nyitott, másokat elfogadó, érzelmekben gazdag,

környezetbarát, harmonikus személyiségű gyermek, aki szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával.

Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- az egyén tiszteletét,
- a humánus gondolkodást,
- a közösség iránti felelősségvállalást,
- az empátiát, a toleranciát és
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellettélést segítik. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

Óvodáinkban biztosítjuk:

- A gyermekek nevelésének és fejlődésének optimális feltételeit
- A gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődését
- A gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását pedagógiai tevékenységrendszerünkkel és a megfelelő tárgyi környezettel
- Az emberi értékek közvetítését
- A vizuális kultúra kialakulását

- A szabad játéktevékenységet
- Az eltérő fejlődési ütemű ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek fejlesztését
- A szeretetteljes befogadó, légkört és bizalmat
- A migráns gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását
- A gyermekek óvását, az okos szeretetet
- Az együttérzést és segítőkészséget
- A toleráns magatartást
- A gyermekek érdekeinek mindenekfelett való érvényre juttatását

Különös figyelmet fordítunk a veszélyforrásokra, testi épségük védelmére és a balesetvédelemre.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA

Óvodánk, mint nevelési intézmény nem csupán megengedi, hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan figyeli a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti azt a tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével. Pedagógiai célok centrumába az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítjuk, miután ezek a képességek határozzák meg a szocializációt. Célunk a személyiség kibontakoztatása mellett elősegíteni a hátrányok kiegyenlítését az egyéni fejlődési ütem figyelembevételével.

Célunk:

- Az újfajta tudás felé nyitni a gyerekeket
- Az új ismeretek megszerzésének támogatása
- A szülőföld kulturális örökségének átadása
- A multikulturális nevelésen alapuló integráció elősegítése
- A környezet védelmére, környezettudatos magatartásra nevelés
- Alkotáshoz való képesség kifejlesztése

- Természetes kíváncsiság kialakítása. Nem az ismeretközlés a fontos, hanem a nyitottság.
- Ítéltő- és döntőképeség kialakítása, felelősség vállalás alapjainak lerakása.
- Az egészséges életvitel igényének kialakítása: a testi – lelki – mentális egészség hármas egységének a harmonikus megteremtése,
- A sajátos bánásmódot igénylő társaik elfogadása, a gyengébbekhez való közeledés és segítőkészség, a másság felé fordulás természetessé válása mindenki számára.

Programunk kitűzött nevelési célját a gyermek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembevételével, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva valósítja meg, innovatív pedagógiai módszerekkel.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, életkoruknak, egyéni képességeiknek megfelelően.

Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A fentiek figyelembe vételével ***feladataink a következők:***

- A gyermek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság maximális kialakítása.
- Úgy alakítsuk az óvodai környezetet, hogy az, hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális körülményeket a folyamatos fejlődéshez, támaszkodva az óvodáskorú gyermek alapvető sajátosságára az érzelemvezérelt megismerésre, és az élmény fonalán haladó gondolkodásra.
- A játék, mint alaptevékenység előtérbe állítása a nevelés minden területén.

- A gyermek egyéni fejlődési ütemének, képességeinek, tehetségének, szociális körülményeinek figyelembe vételével annak segítése, hogy tehetsége kibontakozhasson, hátrányos helyzetéből adódó hátrányaiból felzárkózhasson.
- Ehhez szükséges a gyermek környezetének minél teljesebb megismerése, fejlődésének nyomon követése, fejlődési ütemének rögzítése.

7.1. A nevelőmunka alapelvei:

- Humánus és optimista, együttműködésre törekvő, nyitott, empátikus, következetes nevelői stílus hangsúlyozása.
- Tevékenység központúság. Az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.
- Gyakorlatra orientált pedagógia megvalósítása, élethelyzetből adódó munkavégzés hangsúlya.
- Az egyenlő hozzáférés biztosítása
- A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása, kreativitás
- Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet
- Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel bír.
- A sajátos nevelési igényű gyermek teljes értékű emberként kezelése.
- A gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknak társra, ha kell, természetes támaszra találjon
- A gyermeknek igényévé válik a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, ha arra van igénye, egyedül is tevékenykedhessen.
- A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze a játék, ezt követik a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.
- A szokásrendszer rugalmas kezelése, melyben a gyermek normarendszere fejlődik, amely az iskolaérettség egyik feltétele.

- A családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése, a családok nevelési szokásainak a megismerése és közelítése az óvodai nevelési szokásokhoz.
- Felzárkóztatás eredményesebbé tétele a részképesség intenzív fejlesztésével.
- Kommunikációs és kooperációs képességek kiemelt fejlesztése.
- Játékos tanulás széles lehetőségének kihasználása.
- Messzemenően támaszkodunk a természetes gyermeki megnyilvánulásokra –minél több játék, mozgás biztosítására.
- Értelmes fegyelmet biztosító, és az együttélés alapvető szabályainak és erkölcsi normáinak megfelelő szervezett tevékenység biztosítása
- Az élmény, emlékezet, fantázia alapján történő önkifejezés képességének fejlesztése.
- A természetbarát gyermeki személyiség alakítása
- A gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása, melyben a gyermek tisztelje környezetét, és bátran alakítsa anélkül, hogy kárt okozna benne.
- A gyermeket megillető jogok biztosítása az alapvető szabadságok tiszteletben tartásával
- A hagyományörző óvodákban a népi mondókák, a népi dalos játékok, a hangulatörző népdalok, népi bölcsességek, szólások, közmondások, sajátos nyelvi humor, népi megfigyelések, időjósító mondókák, a népmesék varázslatos világa a természetes műveltséget alapozza, sajátos színt ad, életérzést formál, éntudat mellett a magyarság tudatát is alapozza.

7.2. Egészségfejlesztő program

Az egészségfejlesztés célja, hogy az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen az óvodapedagógusok az óvodában végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a következő területekre:

- az egészséges táplálkozás,
- a mindennapos testnevelés, testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek megelőzése
- a bántalmazás és erőszak megelőzése,
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- a személyi higiéné

Az óvoda közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során tevékenyen együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

Ha az óvoda a gyermeket, veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, vagy a gyermekközösség védelme érdekében indokolt, megkeresi a gyermek- és ifjúságvédelmi szolgálatot vagy más, az ifjúságvédelem területen működő szervezetet, hatóságot, amely javaslatot tesz további intézkedésekre.

A nevelési-oktatási intézményben, valamint a nevelési-oktatási intézményen kívül a gyermekek részére szervezett rendezvényeken alkohol- és dohánytermék nem fogyasztható. (lsd. népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény)

7.2.2. A testi, lelki, mentális egészség fejlesztése, és a gyermeket veszélyeztető bántalmazásnak a megelőzése

Az óvodában folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermeknek a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiséget érő változásokra.

Abban az esetben, ha az óvodapedagógus a gyermek bántalmazását vagy deviáns viselkedésformákat észlel, az adott csoport nevelésében közreműködők bevonásával esetszegbeszélést kezdeményez, majd az óvodapedagógusokkal és az óvodapszichológussal közösen feltárja azokat a lehetséges okokat, amelyek a viselkedés sajátos formájához vezethettek. A konfliktusban érintett gyermekek az óvodapszichológus kiemelt segítségével részesülnek.

Amennyiben az érintett gyermek vagy a csoportja vonatkozásában a viselkedési problémák ismétlődő jellegűek, a tagintézmény igazgatója értesíti az óvodapszichológust.

Az egészségfejlesztés feladatait az egészséges életmód kialakításának feladatai tartalmazzák.

7.3. Az egészséges életmód kialakítása

Kiemelt jelentőségű az óvodában a gyermek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges életvitel igényének megalapozása, a környezettudatos magatartás kialakítása, mozgásigényének kielégítése.

A gondozásnak meghatározó ereje van a gyermek-felnőtt kapcsolatban. A gondozás, mint szükséglet, intim kapcsolatot feltételez – egészen addig, amíg önkiszolgálóvá nem válik a gyermek. A gondozás során az „áthághatatlan” időkorlátok, siettetés negatív hatást, minőségromlást, gyermeki ellenállást válthat ki.

A teljes nevelőközösség feladata a gyermek képességeihez igazodó egységes, azonos elvárások tükrözése.

Célja:

- Helyes életritmus kialakítása
- Az egészségtudatos magatartásra és életvitelre nevelés
- Az egészségkultúra kialakítása
- Megfelelő gondozottság biztosítása
- Öltözködési, táplálkozási, testápolási szokások kialakítása
- A kulturált étkezés szabályainak megismertetése
- Testi szükségleteik és mozgásigényük kielégítése
- Egészségük védelme, óvása, megőrzése
- Megfelelő testedzés biztosítása,
- Intenzív mozgásörömet biztosító szabad levegőn történő játék biztosítása
- Pozitív viszonyulás kialakítása az ember és környezete iránt
- A szervezet ellenálló képességének növelése, betegségmegelőzés

- A helyes testtartás elsajátítása, differenciált segítségnyújtás

Feladataink:

- A testápolási szokások, személyi higiéné kialakítása az óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens, dajka hatékony közreműködésével.
- A gyermek biológiai szükségleteinek, komfortérzetének biztosítása, egyéni tempójának, fejlettségi szintjének megfelelően, testi és lelki vonatkozásában egyaránt.
- A gyermek fejlettségi szintjének ismerete, differenciált fejlesztése
- Nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó kialakítása
- Napi rendszeres mozgás megszervezése
- Alvás és pihenés szükségletének kielégítése
- Balesetveszélytől mentes, egészséges környezet biztosítása
- Biztonságérzetének, jó közérzetének biztosítása
- Közvetlen, bensőséges kapcsolat kialakítása a gyermek és környezete között, környezetvédelemhez és megóváshoz kapcsolódó szokások alakítása
- Megfelelő szokásrendszer kialakítása
- A gyermek aktivitására építve önállóságra szoktatása
- A családdal való együttműködés
- Egészségnevelési programok szervezése
- Egészségmegőrző magatartásformák szokásainak kialakítása
- A megfelelő szakember bevonása szükség esetén
- A korszerű, egészségmegőrző táplálkozás biztosítása keretében feladatunk és egyben célunk a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- A zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése. A táplálkozás kiegészítése változatos formában feldolgozott nyers zöldségekkel, gyümölcsökkel, magokkal, préselt gyümölcslevekkel.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Kialakultak az alapvető szokások (WC használat, tisztálkodás, fogápolás, zsebkendőhasználat)
- Önállóan öltözködik (cipőfűzés-kötés, gombolás, időjárásnak megfelelő ruházat kiválasztása)
- Ismeri és alkalmazza a kulturált étkezés szokásait (kanál, kés, villa, asztal tisztaságára ügyel, természetes testtartással ül)
- Segít a környezete tisztántartásában, a rend megőrzésére irányuló tevékenységekben
- Nyitott az egészséges táplálkozásra
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes
- Ügyel saját környezetére, melyben megjelenik a szépre, ízlésségre törekvés

Eszközei:

Megfelelő méretű és anyagú berendezési tárgyak, eszközök

Higiénikus mellékhelyiségek

Sokféle mozgás lehetőséget biztosító udvar

7.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskor végére már többé-kevésbé kikristályosodik, hogy ki milyennek látja önmagát. Mikor jó és mikor rossz, milyen cselekedettel nyerheti el környezete tetszését, és miért marasztalják el. Kulcsfontosságú feladata az óvodapedagógusnak, hogy a csoporton belül mindenki találja meg a helyét, illetve a környezete segítségével pozitív tulajdonságai kerüljenek kihangsúlyozásra.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

A népszokásokhoz fűzött, az óvodapedagógus által elmesélt történetek hatást gyakorolnak erkölcsi ítéleteik alakulására, magatartáskultúrájukra, viselkedésmódjukra.

Célja:

- A gyermek csoportba való beilleszkedésének, szocializálódásának segítése
- A személyesség és a nyugalom megőrzése, a szociális kreativitás fejlesztése: együttműködés, nyitottság, konfliktus megoldás,
- Elengedhetetlen, a gyermek megismertetése a játékban a szabadság értelmezésével (nem jelent autonómiát, nem öntörvényű)
- A szabályok megismertetése (pl. a cselekvéses agresszió mindig tilos)
- A gyermeki agresszió játékkal való megszüntetése „kijátszása”, fontos a vereségei mögé nézni, érteni, elfogadni, nem bírálni.
- Lényeges a szabadság elfogadása, törekszünk arra, hogy épüljön be a saját értékrendjébe is az „ismerem és elfogadom”, ne csak valaki kedvéért fogadja el, ne jelentsen behódolást
- Önbizalom megerősítése, pozitív énkép kialakítása.
- Az érzelmek őszinte kifejezésének ösztönzése. A szégyen a gyermekkor legkínosabb érzése, kiindulópontja lehet a társalanságnak, cinizmusnak, személyiségtorzulásnak. Ne az elmarasztalás legyen az eszköz a nevelésünkben, hanem a helyes, pozitív dolgok megerősítése.
- Az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok formálása, amelyek által alapozódnak a szocializálódáshoz szükséges erkölcsi-akarati tulajdonságjegyek
- Direkt és indirekt környezeti hatások szervezése szociális, értelmi, érzelmi, pozitív tulajdonságok megerősítésével
- A természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre való rácsodálkozás elősegítése
- Önkifejező és önérvényesítő törekvések biztosítása
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek (nehezen szocializálódó, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű) megfelelő felzárkóztatása szükség esetén

szakember közreműködésével.

Feladataink:

- Ézelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör, állandó értékrend megteremtése
- Boldogságóra program” módszereinek alkalmazásával az ézelmi kompetenciák tudatos, sokoldalú fejlesztése
- Életkoruknak megfelelő szabadság kialakítása
- Eltérő személyiségvonások, különbözőségek elfogadása
- Szűkebb- tágabb környezetével való megismertetése, mely a hazaszeretet és a szülőföldhöz kötődés alapja
- Pozitív viszony kialakítása a közvetlen környezet értékei, élőlényei és embertársai iránt.
- Szokás és szabályrendszerek tudatosítása,
- A gyermekek jogos igényeihez, életkori sajátosságaihoz való igazodás

A pedagógus szavaival, tetteivel törekedjen a mintaadásra, szabályok betartatására, hogy a társas viselkedésükbe a szocializációhoz szükséges szabályrendszereket és magatartásformákat önmagukkal összhangban beépítsék. A pedagógiai asszisztens a pedagógussal együttműködve segítse a gyermekeket a csoport szokás és szabályrendszerének elfogadásában, tudatosításában. A gyerekek társas kapcsolatainak alakulását kísérje figyelemmel és segítse, szükség esetén vegyen részt a konfliktushelyzetek megoldásába

Az óvodai dolgozók magatartása adjon mintát, legyen modell értékű:

- A különböző szociokulturális családokból érkező gyermekek iránt megnyilvánuló szeretetre
- Az adottságokból eredő másság tiszteletben tartására, annak elfogadására, hogy az emberek különböznek egymástól
- Az átlagtól pozitív vagy negatív irányban eltérő személyiségvonások felismerésére, korrekciójára, a tehetséggondozásra
- A meglévő, már kialakult képességek, tulajdonságok egyénenkénti fejlesztésére
- A személyes ézelmi kötődések elősegítésére, az esetleges zavaró körülmények okainak felderítésére.

- A sajátos nevelési igényű-, a halmozottan hátrányos helyzetű-, valamint a kiemelkedő képességű gyermekekkel való speciális törődésre

Ezeket a gyermekeket az óvodapedagógus elfogadó szeretettel, példát mutató figyelemmel segítse:

- Személyisége kibontakoztatásában,
- Alapvető szükségleteiben,
- Bensőséges kapcsolat kiépítésében,
- Önmegvalósításában.

Tartalma:

- Napirend szerinti tevékenységek
- Érzelmi megnyilvánulásokra való reagálások,
- Egyes gyerekek viselkedésében zavart okozó tényezők (pl. haláleset, válás, testvér születése) feltárása szükség esetén az óvodapszichológus bevonásával
- Kapcsolatteremtés, kapcsolattartás, udvarias viselkedés elemi formáinak gyakorlása, felnőttek kérésének elfogadása
- Természetes rokonszenv alapján szerveződő csoportok közös tevékenységének támogatása
- Közös élmények biztosítása, készülődések rendezvények szervezése
- Boldog Óvoda program keretében pozitív gondolkodást fejlesztő „boldogságóra” szervezése havi rendszerességgel

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére:

- Legyen kooperatív, (ne legyen öntörvényű, se behódoló)
- Legyen képes saját helyzetét felmérni a csoportban,
- Konfliktus helyzetben megegyezésre törekedjen, legyen képes felnőtt segítség nélkül megoldani konfliktusait cselekvéses agresszió nélkül

- Tudjon környezetével megfelelő módon kommunikálni
- Hallgassa meg társát és a felnőtteket
- Legyen képes uralkodni érzelmein, azt megfelelő formában tudja kifejezni
- Érdeklődjön környezete iránt, kötődjön társaihoz
- Legyen önálló véleménye, döntése,
- Vállalt feladatait teljesítse, az elkezdett tevékenységet képes legyen türelmesen befejezni
- Válgják igényévé a gyermeknek a csoporttal való együttműködés
- Tudja alávetni akaratát a közösség érdekeinek, tudjon együttműködni a közös célokért
- Elfogadja és megérti, hogy az emberek különböznek egymástól
- Boldogságórák eredményeképpen magabiztos, pozitív énképpel rendelkező gyermekek nevelése

Értékelés:

- A csoportban zajló folyamatok, egyéni reakciók megfigyelése, időszakonként mérése

7.5. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodai élet egészét átszövi, kiemelt jelentőséggel bír. Az anyanyelv jelrendszerét a gyermek a tevékenységek társas érintkezései során, utánzás alapján sajátítja el.

Célja:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés
- Kommunikációs, metakommunikációs képességeinek fejlesztése
- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszéde fejlődik, a beszélő magatartás megalapozása
- Beszédkészség gondozása, fejlesztése, szókincs bővítés, sajátos nyelvi formák elsajátíttatása, nyelvtanilag helyes beszéd, a mondani való árnyalt megfogalmazása

- Képességeinek fejlesztése tevékenységeken keresztül
- Spontán gyermeki tevékenység felhasználása irányított tevékenységen keresztül a képesség fejlesztése
- A gyermek kíváncsiságára, kérdéseire, meg lévő tapasztalataira építve változatos tevékenységek biztosítása
- Különböző szituációk megteremtésével, élménynyújtással több érzékszervet igénybe vevő tapasztalat szerzése,
- Érdeklődés, kíváncsiság felébresztése az egyes tevékenységek iránt,
- Differenciált egyéni képességek szerinti fejlesztése,
- Az ingerszegény környezetből származó hátrányok kompenzálása
- Kreativitás fejlesztése
- A gyermek kognitív képességeinek fejlesztése (megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás)

Feladataink:

- Tevékenységek szervezése
- Minden gyermek önmagához viszonyított fejlesztése
- Derűs, szeretetteljes légkör kialakítása
- Tevékenységre ösztönző, élmény,- és inger gazdag környezet biztosítása
- A dramatizálás eszközeivel a szövegértés – szövegalkotás - ritmus, - humor, - nevetés, - kreativitás kompetenciájának sokoldalú fejlesztése.
- A dramatizálás eszközeinek, az óvodában történő mindennapos játékkal való fejlesztések mellett, terápiás eszközként való felhasználása.
- A drámajáték, mesedramatizálás, bábjáték, szerepjáték, tapasztalásból leszárt élményből merít, mely pozitív vagy negatív érzelmeket mozgat. Ezek felhasználása a személyiségformálás, képességek, készségek fejlesztése, önismeret kialakításának segítése terén.
- A gyermek meglévő ismereteihez további élmények biztosítása

- A szerzett tapasztalatok rendszerezése, különböző élethelyzetekben, tevékenységekben történő gyakorlása
- A beszélő környezet helyes mintaadása,
- Anyanyelvi szabályok közvetítése a javítgatás elkerülésével
- Meghitt beszélgetésekkel a kommunikációs aktivitás, beszélőkedv erősítése.
- A játékot, a hagyományőrző és természetszerető tevékenységeket kísérő kommunikációs helyzetek lehetőséget nyújtanak a gyermek differenciált fejlesztésére. A szerep vagy „mintha” játékok párbeszédei, a társasjátékok, a mozgásos játékok szabály megfogalmazásai mellett a népszokásőrző tevékenységek is gazdagítják a gyermek szókincsét.

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Törekedjen a végzett tevékenységek összefüggéseinek felfedezésére
- Rendelkezzék problémafelismerő,- és megoldó képességgel,
- Tudja figyelmét rövid ideig ugyanarra koncentrálni
- Segítséggel javítsa saját tévedéseit, ellenőrizze tevékenységét,
- Törekedjen önértékelésre
- Élményeit, tapasztalatait, gondolatait megfogalmazni tudó környezete számára érthetően kifejező kommunikációra legyen képes
- Tudja végig hallgatni és megérti mások beszédét

Értékelés: Pozitív megerősítésekkel

8. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

8. 1. Személyi feltételek

A nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Elfogadó, támogató segítő attitűdje pedig mintát jelent.

Az óvodához tartozó 11 tagintézmény szakszerű, törvényes, biztonságos működését az igazgató irányítja.

A tagóvodák egyedi szakmai munkájáról, a zökkenőmentes munkavégzés megszervezéséről a tagintézmény-igazgató gondoskodik, aki a csoportos munkája mellett látja el vezetői feladatát.

Egy óvodai csoportban két óvodapedagógus látja el a nevelőmunkát heti, az Istenkúti tagóvodában kétheti váltásban.

Óvodáinkban csoportonként egy dajka, illetve telephelyenként további 1 fő biztosítja a tiszta higiénikus környezetet, és segíti az óvodapedagógusok gondozó, nevelő munkáját.

Három csoportonként egy pedagógiai asszisztens segíti az eredményes nevelő munkát, elsősorban a különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében.

Óvodapedagógusaink közül többen rendelkeznek speciális végzettséggel, ill. szakvizsgával.

Az óvoda pszichológus tevékenysége segíti a gyermekek lelki egészségének védelmét, közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító intézkedésben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését a szakértői bizottság szakvéleményében megjelölt fejlesztő szakember látja el. Óvodánk egy gyógypedagógiai végzettségű szakembert alkalmaz, aki a végzettségének megfelelő fejlesztéseket végzi el. Esetenként speciális utazó gyógypedagógus vesz részt az SNI-s gyerekek fejlesztésében.

A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében együttműködünk a speciális végzettségű szakemberekkel.

Óvodáinkban más nemzetiséghez tartozó gyermekek is vannak. Az óvodapedagógus lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. A

pedagógus törekszik arra, hogy a más nemzetiséghez tartozó gyermek kultúráját figyelembe véve segítse, támogassa, nevelje az adott gyermeket.

Az óvoda két óvodatitkára elsősorban a tanügy igazgatási feladatok ellátásában közreműködik.

A gazdasági dolgozók a munkaügyi és gazdasági feladatokat végzik több telephelyen.

Az óvodaudvarok rendjét, tisztaságát, felszereléseink állagmegóvását a kisegítő dolgozók biztosítják.

Az óvodai dolgozók összehangolt munkája alapfeltétele az eredményességnek.

8.1.1. A nevelőtestület képzettségi mutatói:

Pedagógus létszám	94 fő
Főiskolát végzett	91 fő
Szakvizsgázott	24 fő
Gyakornok	7 fő
Pedagógus I.	46 fő
Pedagógus II.	28 fő
Mesterpedagógus	6 fő

8.1.2. A nevelőközösség pedagógiáját meghatározó tanulási környezet

bemutatása:

Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, melyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességei optimálisan fejlődhessenek.

- Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeiknek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük.

- A rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett.
- A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.

8.1.3. Az intézményben működő munkaközösségek

- Minősítésre felkészítő munkaközösség
- Fürkész Munkaközösség

A munkaközösségek a munkatervükben rögzített időpontokban megbeszéléseket, értekezleteket tartanak, ezekről jegyzőkönyv készül.

Belső elvárás, hogy a pedagógusok az intézményben működő munkaközösségekben aktívan vegyenek részt, ötleteikkel tevékenyen segítsék a közösség munkáját és a folyamatos módszertani fejlődést.

8.1.4. Továbbképzési rendszerünk:

- Minden pedagógus folyamatosan eleget tesz a törvény által előírt 120 órás továbbképzési kötelezettségének. A továbbképzési terv elkészítésénél figyelembe vesszük az intézmény programját támogató elképzeléseket és a pedagógusok egyéni érdeklődését,
- A továbbképzések területei a közös szakmai értékrendünkhöz kapcsolódó szakmai
- többletek megszerzésére irányulnak, így feltételezik pedagógiai programunk gyakorlati megvalósítását, képviselését
- Célunk, hogy pedagógusaink olyan képzésekre, szakmai napokra, konferenciákra jelentkezzenek, melyek koherenciát mutatnak óvodánk pedagógiai programjával, alapító okiratunkkal,
- az akkreditált továbbképzések irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – pedagógiai programunk cél és feladatrendszere határozza meg
- A továbbképzések lehetséges színterei: főiskola, egyetem, Oktatási Hivatal, POK,

fenntartó vagy engedéllyel rendelkező szolgáltató által szervezett képzés, konferencia.

- Figyelemmel kell kísérnünk, hogy milyen ingyenes továbbképzéseken vehetünk részt, melyek segítik az óvodapedagógusok szakmai fejlődését.
- Az önképzés, az új ismeretek beépítése a napi gyakorlatba nagyon fontos, meghatározó jellegű.
- Lehetőséget biztosítunk a tagóvodák munkájának megismerésére, jó gyakorlatok elsajátítására, hospitálásra, esetmegbeszélésekre, szakmai együttműködést segítő műhelyek létrehozására.

8. 2. Tárgyi feltételek

Az óvoda környezete, atmoszférája az otthonérzés melegét sugározza.

Óvodáinkban biztosítjuk:

- A pedagógiai program megvalósításához szükséges helyiségeket, eszközöket
- A szabad mozgáshoz szükséges biztonságos területet,
- A megfelelő munkakörnyezetet és a szülők fogadására alkalmas helyiséget
- A gyermekek által használt eszközök hozzáférhetővé tételét
- A berendezések, a környezet kialakítását a gyermekek változó testméretéhez igazítva.

Óvodánk rendelkezik a jogszabályban előírt kötelező eszközökkel, melyeket az egyes tevékenységformáknál sorolunk fel.

A több mint 40 éves épületek nem rendelkeznek minden tekintetben megfelelő számú helyiséggel. Az előírt helyiségek hiányát szervezéssel oldjuk meg. Pályázat esetén a bővítésről, átalakításról gondoskodunk.

Fontos a csoportok *tevékenységeinek összehangolása* a megfelelő hely, eszköz, ill. dajkasegítség biztosítása érdekében.

A hetirend és a napirend kialakítása az óvodapedagógus feladata, a gyermekek szükségleteihez igazodva, a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek figyelembe vételével.

8. 3. Napirend

Célja:

- A gyermek életrendjének tudatos alakítása
- A nyugodt, kiszámítható, kiegyensúlyozott környezet megteremtése,
- Az egészséges fejlődéshez szükséges mozgásos tevékenységek biztosítása
- A játék, mint legfőbb tevékenység biztosítása,
- A gondozási tevékenység során a dajkákkal, pedagógiai asszisztenssel való együttműködés, a gyermekek önállóságának kialakításának érdekében
- A nevelési folyamatba illeszkedő tanulási helyzet biztosítása
- Állandó, mindig ismétlődő elemekkel, a gyermek biztonságérzetének növelése, időérzékének alakítása
- Differenciált képességfejlesztés biztosítása a nap folyamán
- Az alvásigényhez való rugalmas alkalmazkodás korcsoporttól függően

Feladataink:

- Az egyes tevékenységek időigényének rugalmas figyelembe vétele, harmonikus arányok kialakítása
- Növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások szervezése.
- Olyan életrend szervezése, amely megerősíti mindazt, ami a családban jól működik, illetve pótolja azt, amit a család esetleg nem tud megadni.
- Jó napirend kialakítása, mely folyamatos és rugalmas, figyelembe veszi a különböző korú és fejlettségű gyermekek szükségleteit, életkori sajátosságait – meglévő fejlettségi szintjükről egyéni tempójukban haladva fejleszti a gyermeket, nincs időhatárok közé szorítva, van ideje elmélyedni a tevékenységekben.
- Fontos az óvodapedagógusok, a dajkák és a pedagógiai asszisztensek munkájának szakszerű összehangolása mindenkinek tudnia kell, kinek mikor mi a feladata.

A napirend általános időkeretei korcsoporttól függően a következők:

- Szabad játék, változatos tevékenységek: 6-7 óra
- Növekvő időtartamú csoportos foglalkozások 5-35 perc
- Étkezés, testápolás, öltözködés: 2 óra
- Pihenés: 1-2,5 óra
- Az óvodapedagógus által szabad játékba integrált irányított megfigyelés tapasztalatszerzés, cselekvéses tanulás a nap folyamán a lehetőség szerint, döntően délelőtt. Időtartama a tevékenységtől, a gyermekek fejlettségétől függően változó.

8. 4. Hetirend

Célja:

- A tevékenységekhez, szabad játékhoz, elegendő idő és hely biztosítása
- Rendszeresség biztosítása
- Képesség fejlesztésben a folyamatosság és a tervszerűség biztosítása
- Komplex nevelőmunka megvalósítása
- Mindennap szervezett mozgás biztosítása
- A Sportóvodában a mindennapi sporttevékenység szervezése
- A Radnóti u. tagóvodában komplex tevékenységek szervezése a Zöld óvoda kritériumrendszerének alapján a művészetek eszközeivel.
- Rácvárosi óvodában a Hagyományőrző óvodai programba integrált Zöld óvodai tartalmak megjelenítése és a mindennapos néptánc tevékenység szervezése
- Az Istenkúti tagóvodában a mindennapi meséléssel nevelés, hagyományőrzés, és a Zöld óvodai tartalom is megjelenik.

Feladataink:

- Élmények, tapasztalatok, tevékenységek szervezése, amelyeknek meghatározó szerepe van az ismeretszerzésben
- A műveltségterületek komplex kezelése, integrálása

- Tervszerűség és spontaneitás összehangolása
- Játékos tanulás széles lehetőségének biztosítása
- Egyéni eltéréshez igazodó fejlesztése

8. 5. Befogadás

Nagy változás a gyermek és a szülő életében is az óvodába lépés.

- Nyitottak vagyunk a szülők felé, így lehetőséget biztosítunk az óvodák megtekintésére. Már a beiratkozás előtt eljöhhetnek, ismerkedhetnek az óvoda életével, dolgozóival, betekintheznek a csoportok életébe. Tájékoztatjuk a szülőket nevelési programunkról személyesen és a weblapon keresztül.
- Lehetőség van a szülős-beszoktatásra, melynek időtartamát, a gyermeket figyelembe véve az óvodapedagógus és a szülők közösen határozzák meg (max. 2 hét). Kedvenc tárgyukat, játékukat elhozhatják, ezzel is könnyítve az elválás első napjait.

Célja

- Az óvodai környezetének, az itt dolgozó felnőtteknek és a gyermek társaknak megismertetése
- Testi, lelki szükségleteinek kielégítése, melegség, szeretet adása.
- Az óvoda hangulatának, légkörének a szülő felé is a nyugalom, a biztonság sugárzása. A gyermek akkor fogja jól érezni magát, ha a szülője biztonságérzete is kialakult.
- A befogadás személyes, egyéniséghez igazodó differenciált módon való megvalósítása.
- Szorongásainak oldása, elválás, a szülő elengedésének segítése
- Együttműködő óvoda-család kapcsolat kialakítása

Feladata:

- A gyermekek megismerése, minél több információ „begyűjtése”
- Partneri kapcsolat kialakítása a szülőkkel, (elfogadás, empátia.)

- Kölcsönös információ-áramlás, szülők tájékoztatása a nálkülük eltöltött első órákról.
- A gyermek számára elegendő idő és törődés biztosítása.
- Igény és lehetőség szerint óvodába lépés előtt a gyermek meglátogatása otthonában, a szülővel való beszélgetés a gyermek egyéni sajátosságairól, fejlődéséről, szokásairól.
- A szülők bizalmának elnyerésére törekvés.

8.6. A 3 év alatti gyermekek gondozása és nevelése

A gyermekekkel szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására törekszünk, mely segíti az én-tudat egészséges fejlődését, a társas kapcsolatok pozitív alakulását, az együttélés szabályainak megismerését és elfogadását.

A gondozási tevékenységek megvalósulásánál nyugodt körülményeket, a gyermek egyéni tempójának megfelelő időt biztosítunk. Építünk a gyermek aktivitására, lehetőséget adunk a próbálkozásra. A sikeres próbálkozásokat elismerjük, megerősítjük.

9. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

9. 1. Játék

Óvodás korban a játék és tanulás komplex tevékenységforrás teljesen összefonódik egymással, a képességfejlesztés, a mozgás az egész személyiség fejlesztésének egyik legfontosabb színtere. A játék a gyermek legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, ugyanakkor a nevelés leghatékonyabb eszköze is. A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermek szabad képzettársításának elősegítése. A játék kiemelt jelentősége a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik. Legfontosabb az óvodapedagógus személyisége, szituáció érzékenysége, általános műveltsége, tájékozottsága. Az óvodai nevelőmunka jelentős vonása, hogy a felnőtt a gyermekek önálló játszásához, fantáziájához igényük szerint járul hozzá, kiegészítő elemekkel vagy tárggyal.

A népi játékokba, a mondókákba sűrített bölcs megfigyelések, évszázados tapasztalatok belopják magukat a gyermek szívébe és összekötő láncszemévé válnak múlt és jövő között. Törekszünk a játékeszközök készítésének a már ismeretlen játékoknak, népszokásoknak a felelevenítésére.

Célja:

- A mozgásos, intellektuális tapasztalatok többszöri átélésével a gyermek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása
- A játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeinek megismertetése
- A játékon keresztül a motoros, szociális és verbális tanulás lehetőségének kihasználása komplex formában
- A játék, a tapasztaltatás és a tanulás hármas egységével a szabálytudat kialakulásához vezető komplex nevelés, fejlesztés megalapozása.
- A gyermek személyiségének gazdagítása,
- Szabálytudatának erősítése
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása, (ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése, óvónői ajánlások)
- Egészséges versenyszellem kialakítása
- A gyermeki játék tiszteletben tartása
- Az élményszerű, elmélyült, spontán örömteli játéklehetőségek biztosítása a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése
- A játék szolgálja a gyermek szabad önkifejezését, öröm és élményforrásként hasson

Feladataink:

- Nyugodt, alkotó légkör biztosítása,
- A szabadjáték túlsúlyának érvényesítése
- Megfelelő kínálatot nyújtása (választhatóság a tevékenységekben és a megoldási módzatokban.)
- Megfelelő és variálható hely biztosítása
- Kitágítása a játéktérnek, szervezhetnek játékot az öltözőben és a folyosón is. (5-6-7 évesek, akik már szeretnek a felnőttektől távolabb is játszani)
- Elegendő játékidő biztosítása.

- A folyamatos étkezés szervezése növeli a játékra fordított időt (reggeli, uzsonna)
- Megfelelő mennyiségű és minőségű, több funkciós játékeszköz biztosítása
- A játékeszközök elérhetősége a gyermekek számára, tanulják meg, hogy vigyázzanak rájuk, óvják őket, és a játék végén a helyére tegyék vissza.
- Cselekvésre ösztönző környezet kialakítása
- Egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása
- A pszichikumot, kreativitást fejlesztő, erősítő és élményt adó tevékenység biztosítása
- A lehetőség biztosítása a kézközelben lévő eszközökkel, az óvodapedagógus segítő jelenlétével.

A gyermeki fantázia kibontakoztatása, leginkább a különböző anyagfélések, a” bármi lehet belőlük anyagok” segítik: homok, víz -a csoportszobában is-, kavics, termések, magok, gyékény, kukoricacsutka, csuhé, bőr, gyöngy, rongy, fa, karton.

Legyen lehetőleg minél több természetes anyag.

- Az óvodapedagógus biztosítsa, feltételteremtő tevékenysége mellett, tudatos jelenlétével, indirekt irányításával, ösztönző magatartásával, szükség és igény szerinti együttjátszásával a játék folyamatát.
- a pedagógiai asszisztens vegyen részt az elmélyült játéktevékenység feltételeinek megteremtésében.
- Nem játékosan és mesésen tanítunk, hanem játszunk és mesélünk, és ennek természetes hozadéka a kisgyermeki tudás.
- A gyermek kezdeményezőkedvét, spontaneitását sértő, a játék intimitását zavaró, rejtett utasításokra, vezető szerepünknek, saját elképzelésünk erőltetésének elkerülése. („Csak” figyelünk, nem fontoskodunk, de mindig készen állunk, kéznél vagyunk. Együtt érzőn, őszintén érteni kell a gyermek mit csinál, mit tesz, milyen érzéseket mutat.)
- A szülők játékkal kapcsolatos ismereteinek alakítása, a játék értékének, és fejlesztő hatásának elfogadtatása
- Változatos, sokféle nehézségi fokú játék- és mozgás lehetőség nyújtása a gyermekeknek a csoportszobában és az udvaron

Tartalma:

2,5-3-4-5 évesek

A játékterek megismerése, használatának megtanulása

Gyakorló játékok:

Ismétléses cselekvések, közben anyagok, eszközök megismerése,

Szöveg-, dallam-, mozgásismétlő játékok,

Egyszerű szabályok elfogadása és követése

Szimbolikus - szerepjátékok:

Egyszerű szabálykövetések (egyénenként és csoportban)

Jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása,

Dramatizálás, bábozás: bábmozgatási kísérletek, hangutánzások

Építő, konstruáló játékok: összerakosgató, játékok egyéni elképzelések alapján

5-6-7 évesek:

Gyakorló játékok a részképességekben enyhe lemaradást mutató gyerekeknél

Szimbolikus - szerepjátékok: A játékszabályok elfogadása és betartása.

A környezet jelenségeinek, eseményeinek beépítése önálló vagy csoportos játékba.

Barkácsolás: játékok egyszerű javítása, terményjáték, ajándék készítése.

Építő, konstruáló játékok élethelyzethez hasonló tárgyak elkészítése a valóság és a képzeletnek megfelelően.

Szabályjátékok: verbális, mozgásos és manipulatív játék során szabályok betartása.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot válasszon
- Vegyen részt aktívan erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban
- Legyen képes saját élményei eljátszására, a szerepek elosztására, a megbeszélte szabályok betartására

- Legyen képes szabályjátékok megtanulására
- Élvezze a szabályjátékokat, tudjon a célért küzdeni, de képes legyen a kudarcot és a sikert kezelni
- Váljék elfogadóvá a viselkedési normákkal szemben
- Váljon igényükké a közös játék, együttműködés a társakkal, egymás ötleteinek, javaslatainak elfogadása
- Tudják kifejezni tapasztalataikat, elképzeléseiket esztétikai és szociális élményeiket a bábozás, dramatizálás eszközeivel.

Értékelés:

Az életkori tevékenységek tartalmánál felsoroltak megfigyelése.

Eszközei:

Szerepjátékhoz különböző öltözékek, eszközök, ruhatárral, logikai-, kirakós-, konstruáló-, építő-, játékok, barkácsoló szerszámok, különböző struktúrájú anyagok terepszőnyeg, képes-, és mesekönyvek, mozgásos játékok, dramatizáláshoz jelmezek, fejdíszek, gyermekek és óvodapedagógus által készített eszközök, udvari játékok

9.2. Verselés, mesélés

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, egyben feloldást és megoldást kínál. Örömforrás, feszültséget keltő és oldó lehetőség katartikus erő, mivel azonos képszerűség és szélsőségesség uralkodik a mesékben, és a gyermekek érzelmeiben, gondolkodásában, érzelmi élményeket, biztonságot nyújtanak.

Programunk anyagát javarészt a népköltészet kincsestárából válogatjuk, mert a népköltészet az anyanyelv zenéje és észjárása

Az Istenkúti tagóvodában az „Óvodai nevelés játékkal, mesével” minősített program alapján tervezzük és szervezzük a mindennapi mesélést, amelynek lényege, hogy a jó szokások és a gyermeki műveltség megalapozása a játék és a mese nyelvén valósuljanak meg. A meséléssel

fontos értékeket közvetíthetünk a gyermekek számára. A magyar népmesekincsből válogatunk, a népmeséket fejből mondjuk megfelelő hangulat megteremtésével. A mesélővel való személyes kapcsolatban (szemkontaktus) a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Célja:

- Az érzelmi, értelmi, etikai fejlődés elősegítése
- A gyermek szemléletmódjának, világképének kialakítása
- Improvizációs és önkifejező képesség fejlesztése önálló vers,- mesealkotással annak mozgással, ábrázolással kombinálása
- A pozitív személyiségjegyek megalapozása a csodákkal teli mese-élmények segítségével, a versek zeneiségével, a rímek csengésével
- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, légkör megvalósítása
- Beszédkedv felkeltése, lehetőséget biztosítani a folyamatos beszéd gyakorlására
- Képessé tenni a gyermeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni
- Szókincs bővítése
- Gyermeki kérdések inspirálása
- Igény kialakítása az irodalmi élményekre
- Irodalmi fogékonyság megalapozása
- A gyermek ritmus érzékének, képszerű látásának és képzeletének fejlesztése
- Beszédmegértés fejlesztése
- Beszédtechnika fejlesztése
- A báb és dramatikus játékok segítségével önkifejezésük szabad kibontakoztatása
- A bábozás és dramatizálás eszközeivel lehetőség kínálása az erkölcsi és társadalmi normák elsajátítására, a jó és rossz megítélésére.

- A versek, mesék, igaz történetek segítségével gyermekek érzelmi feltöltése, a környezetükhöz való kötődés kialakítása
- A minden napos mesélés, mondókázás, verselés során a kisgyermek mentális higiéniájának biztosítása
- Legyenek képesek a szokásköltészeti és a jeles napokról, ünnepekről szóló gyermekköltészeti alkotások élményszerű bemutatására

Feladataink:

- Az általános gyermeki igények megismerése,
- A mese-vers lélektanának átélte, beható ismerete, előadásmódjának személyes varázsának kihasználása
- A mesélés, verselés alkalmainak számbavétele, megfelelő hely kiválasztása
- A mese többszöri meghallgatása után a dramatikus feldolgozás biztosítása, kezdeményezése
- Rövid jelenetek bemutatásával a bábok használatának megismertetése (a visszahúzó, önmagát nehezen megmutató gyermek is képes megnyilvánulni!)
- A környezet példamutatása, tiszta, szép beszéde (stílus, hanglegjtés, dinamika, hangsúly)
- Népi mondókák segítségével a magán –és mássalhangzók helyes ejtésének gyakorlása
- Igényes, könnyen érthető irodalmi anyag választása a népi, klasszikus, kortárs művekből.
- A mindennapok egyszerű szóbeli megértésén, közlésén túl, fontos feladat, hogy a tájszavak, régies szavak és kifejezések beépüljenek nyelvünkbe és ismerjük jelentését, gyarapodjon szókincsünk.

Tartalma:

2,5-3-4 évesek

- A gyermek érdeklődésének megfelelő tárgykör: a gyerek élete, mindennapi környezete, állatvilág
- Egysíkú vagy ritmikus felépítésű cselekmény, könnyen követhető meseszöveg
- Érdeklődést ébren tartó, a tanulást megkönnyítő stíluselemek (játékos szavak, gondolatrítmusok, fordulatok ritmikus ismétlődései)

4-5 évesek

- A kis csoportos anyagon kívül olyan állatmesék, melyek emberi és társadalmi viszonyok megéreztetésével ítéletalkotásra készítetik a gyereket
- Népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók
- Humoros versek klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű ritmus élményt nyújtó művei
- Többfázisos állatmesék
- Dramatikus népszokások
- Irodalmi művek eljátszása (dramatizálás, bábozás)

5-6-7 évesek

- Tündérmesék, novellisztikus népmesék, mai mesék
- Népi mondókák, kiolvasók
- Lírai versek
- Cselekményesebb, több szálon futó, realiztikusabb nép-és műmesék
- Hosszabb, folytatásos mesék
- Színházi élmények nyújtása, gyerekelőadások, bábszínházi előadások megtekintése
- Érzelmek kifejezése mimikával, gesztikulációval, tekintettel, testtartással

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Örömmel hallgasson mesét
- Szívesen mondjon spontán is mondókákat, verseket, meséket
- Legyen igénye a hallott irodalmi művek újrhallgatására
- Figyelmesen tudja végig hallgatni az óvodapedagógust, és a társait
- Tudja a megismert szavak jelentését, megfelelően használja azokat
- Tudjon kiegészíteni szóban ismert meserészleteket
- Nyelvhelyességi szabályoknak megfelelően fűzze mondatait
- Jegyezze meg a mese legfontosabb elemeit (szereplők, események)
- Képes legyen korának megfelelő színházi előadás cselekményének követésére
- Vegyen részt dramatikus játékokban
- Legyen képes meséket, verseket, történeteket folytatni, ill. kitalálni.
- Használják a népmesék, mondókák szavait, népi kifejezéseket.

Értékelés:

A folyamatos megfigyelés szempontjai:

- Hangképzés helyessége
- Kifejezőképesség szóban
- Beszédkedv
- Beszédfegyelem
- Emlékezet fejlettsége
- Szókincs

Eszközök:

Bábok (sík-, kesztyű-, zacskó-, termésbábok)

Szívó-, és szalmaszálak

Pingponglabdák, pehelytollak, szalvéták, zsebkendők

Maskarák, különböző ruhadarabok

Nézegetésre alkalmas könyvek, újságok

9.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A népi mondókák, énekes játékok emberi kapcsolatokat tükröznek, viselkedésformákat örökítenek meg. A kultúra, a hagyományörzés átadásának a nemzeti identitás kialakításának fontos eszköze. Énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességnek és a zenei kreativitás alakításában. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A néphagyomány ápolása ebben az életkorban kétszeresen indokolt. Egyesít, a gyermek észrevétlenül tanulja meg a mondókákat, gyermekdalokat, mint az anyanyelvét. Másrészt, mert a néphagyomány a zenét a szöveg és a dallam tökéletes egységében tárja a gyermek elé. A néphagyományörző óvodákban erre építkezve alakítják ki zenei nevelést.

Az óvodában játszható énekes népszokások

Azok az énekes népszokások fordulhatnak elő az óvodában, amelyek megfelelnek a gyermek életkori sajátosságainak, kapcsolódnak az évszakok változásaihoz, az évente visszatérő naptári ünnepekhez. Nem a szereplés, hanem a játék öröme, egyedi íze, ami indokolja ezeknek az énekes népszokásoknak az éltetését.

Ilyenek: Szüret, vásározás, lucázás, pásztorjáték, farsang, kiszabáb, lakodalmás, komatálazás, húsvét, szent György nap, pünkösddölés.

A néptánc az óvodában, a gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

A Rácvárosi óvodában a mindennapos mozgás mindennapos néptánc tevékenységben jelenik meg.

Célja:

- A gyermek zenei élményhez juttatása, az óvodapedagógus énekével, hangszeres zene segítségével, az éneklés megszerettetése, zenei képességek és zenei kreativitás alakítása
- Zenei ízlésük megalapozása
- Tiszta énekre szoktatás
- Zenei hallás fejlesztése,
- Ritmusérzék fejlesztése
- A zene lélekformáló varázsának kihasználása (zene eltávolítja a gondokat, megélhetővé válik a csend).
- Harmonikus szép mozgás kialakítása
- Gátlások feloldása, ugyanakkor önfegyelem fejlesztése
- Értelmi képességek fejlesztése: emlékezet, figyelem tartóssága, gondolkodási műveletek
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenélésen keresztül
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások dalok megismertetése, hagyományok ápolására való törekvés

Feladataink:

- A nap különböző időpontjában adódó éneklési, zenélési lehetőségek kihasználása
- Az éneklés, zenélés, táncolás a felnőtt minta spontán utánzása ugyanúgy a mindennapok része legyen, mint a mesélés
- Az ének zene, a tánc, a többi művészeti tevékenységgel együtt komplex foglalkozások keretében történő megszervezése
- Zenei élmények, hangulatok megjelenítése vizuális eszközökkel
- Nagyobb gyermekekkel több foglalkozás szervezése speciális cél köré csoportosuló tevékenységgel, (az örömteli részvétel, játékos módszerek itt is fontosak)

- A zenehallgatási anyag kiválasztása, úgy hogy az óvodapedagógus vegye figyelembe a, gyermekek nemzetiséghez való hovatartozását
- Nem a zene megtanítása a feladat a gyermeknek, hanem az, hogyan lehet a zene közegében lenni, mozogni, zenélni, rajzolni, festeni.
- Annak megalapozása, hogy a gyermek fölfedezhesse, a zene eszköz ahhoz, hogy önmaga és a világ kapcsolatát, rejtélyeit szavak nélküli kifejezhesse
- A félelmek megjelenítésének segítése. A fájdalom testi vagy rajzos kifejezése távolítja, tárgyiasítja a problémát.

Tartalma:

2,5-3-4 évesek

- Felnőttekkel együtt ölbeli játékok (lovagoltatók, höcögtető), tapsoló, ringató, altató dalok játszása
- Egyszerű énekes játékok, rövid mondókák mondogatása
- Halk-hangos megkülönböztetése beszédben, énekben
- Egy-két hangszer hangjának felismerése
- Minél több élő zene, az óvodapedagógus énekének hallgatása
- Egyszerű környezeti hangok felismerése

4-5 évesek

- Minél több hangszer megismerése (dob, cintányér, triangulum)
- Az óvónő segítségével egyszerű ritmushangszert készítése
- Mondókák, énekes játékok műdalok
- Szerepcserés-, párválasztós-, sorgyarapodós játékok, táncok
- Lassú-gyors, halk-hangos, magas-mély zenei fordulatokon felismerése
- Zenei és zörejhangok megkülönböztetése
- Népszokások megismerése évszakokhoz kapcsolódóan

5-6-7 évesek

- Az énekes játékok bővülése kapus, hidas, és bonyolultabb párcsere, illetve táncok elemeivel
- Alkalmi műdalok megismerése
- Az egyenletes lüktetés és a ritmus különbségének érzékeltetése
- Dal felismerése dallam motívum alapján
- Magyar népi gyermekjátékok
- Mondókák
- Gyermeknek irt műdalok
- Hangszeres zene hallgatása, alkalmi dalok (ünnepek dalai)
- Rögtönzött hangszerek készítése

Fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Törekedjen tiszta éneklésre
- Hallgassa figyelmesen a bemutatott zenét
- Énekeljen alkalmi dalokat ünnepkörökhöz kapcsolódóan
- Ismerje fel dallam motívumok alapján a hallott dalt, néhány környezetbeli hangot (zenei és zörejhangot)
- Fejezze ki cselekvéssel az egyenletes lüktetést és a dalritmust
- Tudjon egyszerű táncmozgásokat végezni, helyes testtartással
- Legyen képes dallamok kitalálására versekhez, mondókákhoz
- Találjon ki játékot, játékos mozgásokat dallamhoz
- Képes legyen zenei élményeket megjeleníteni vizuális tevékenységek során
- Legyen képes az ütem tartására
- Különböztesse meg és reprodukálja a halk hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalom párokat

- Ismerjen néhány térforma alakítási lehetőséget
- Énekeljen felelgetős dalt társával vagy a csoporttal
- Tudjon természetes tempóban járni, segítség nélkül tempót tartani

Értékelés:

Folyamatos megfigyelés szempontjai:

- Hangtisztaság
- Ritmika
- Szövegmondás
- Énektechnika
- Éneklés és mozgástempó szabályossága
- Éneklési kedv
- Ritmushangszerek kezelése

Eszközök:

Dob, cintányér, zenei háromszög, ritmusbotok, gyerekek által készített hangszerek

Furulya, magnetofon bábok, kendők, szalagok, táncos-szoknyák.

9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermek számára az ábrázolás kifejezési eszköz érzelmek ismeretek, gondolatok közvetítője- a gyermeki személyiség megnyilatkozása. Tevékenysége során soha nem az alkotás végeredménye a fontos, hanem az örömteli cselekvés, önálló elképzeléseinek megvalósítása. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az óvodai vizuális nevelés lehetőségei a népi kismesterségek, növényi játékeszközök készítésének gyakorlása által gazdagodunk. A műalkotásokkal való ismerkedés és az óvodai környezet alakítása a hagyományörzés jegyében történik.

A rajz: a festés a kézimunka mellett megjelennek a népi kismesterségeket őrző elemek is:

- a.) A népi kismesterségek technikái közül a fazekassággal, nemezezéssel, gyertyaöntéssel, szövéssel, fonással, a hímzéssel, tojás írókázással, fafaragással és a batikolással ismerkedhetünk
- b.) A jeles napi készülődések során a gyerekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésében. Ilyenek lehetnek: a Márton napi rétes nyújtás, az adventi koszorúkészítés, mézeskalács-gyúrás- díszítés, karácsonyi gyertyaöntés, Luca-búza vetése, farsangi maszkkészítés, húsvéti tojásfa díszítés, pünkösdi koszorúkészítés.

Célja:

- Az egyéniség kibontakoztatása a művészetek, ezen belül az ábrázolás eszközeivel
- Alkotó kíváncsiság kielégítése
- Élmény és fantáziavilág szabad képi kifejezése
- Az esztétikum iránti igényesség megalapozása
- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak megfelelően
- Vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák)
- Képi,- plasztikai,- konstruáló készségek fejlesztése
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése
- Megismertetése a sokféle technikai megoldásnak és széles eszköztárnak
- Különböző technikák és anyagok megismertetése
- Természetes környezetünk értékeinek felfedeztetése
- Belsőigény kialakítása a környezet esztétikumának alakítására, és megóvására
- Lehetőséget kínálása az önzetlen örömszerzésre (ajándékkészítés)
- Kézmozgások finomítása
- Belső képi világ alakítása alkotói légkör megteremtésével
- Képi gondolkodás fejlesztése
- Tér - forma szín képzetének gazdagítása
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció fejlesztése

- Népművészeti elemek, esztétikus tárgyi környezet alapjainak megismertetése
- Komplexitás megvalósítása más nevelési területekkel (pl. munkával való összehangolás) ill. más foglalkozási ágakkal
- Tehetséges gyermek képességeinek kibontakoztatásának támogatása

Feladataink:

- Megfelelő szakmai ismeret, megfelelő technikai ismeret (folyamatos önképzés)
- A gyermek ismerete (fejlettségi szintje, környezete, egyéni kifejezés módja)
- A játékosság keretén belül speciális képesség fejlesztés biztosítása
- Összehangolt nevelőmunka a csoportban dolgozók között, dajka bevonása
- Megfelelő tér biztosítása egész nap folyamán az ábrázoló tevékenységre. (Alkotó, nyugodt légkör, elegendő idő, megfelelő hely biztosítása)
- Az eszközök használatának, biztonságos kezelésének megtanítása
- Változatos eszközök, technikák használatának, biztonságos kezelésének megtanítása
- Minél több vizuális élmény átadása a tapasztalat, a témák sokoldalú megközelítésével, tevékenykedtetéssel, tapasztalással
- Formai és technikai tapasztalatszerzés állandó biztosítása a különböző anyagok, technikák segítségével
- Megszokott elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag, eszköz, amely biztosítja a feltételeket a manuális tevékenységekhez a minden napi szabad játékban is (ösztönző, ha a gyermek és felnőtt közösen készít rögtönzött játékeszközöket, bábokat, stb.)

Tartalma:

2,5-3-4 évesek

Életkori sajátosság: firkakorszak: nem célja az ábrázolás, az utánzás. Tiszta funkcióöröm jellemzi, ismerkedik az eszközökkel

- Vastag ceruzát, zsírkkrétát, ecset biztosítása

- Firkálgatás különböző felületekre, kezdetben minél nagyobbra, bottal homokba, ujj,-
foltfestés változatos élénk színekkel
- Kéz,- krumpli, dúcnyomatok
- Ismerkedés a papír tulajdonságaival: gyűrítés, tépés, vágás
- Plasztikai munkák gyurmával, homokkal, hóval
- Építések, térbeli tapasztalatok szerzése

4-5 évesek:

A valódi ábrázolás kezdete, először nem tudatos, csak próbálgatás. Azt ábrázolja, amit ő lát, gondol, érez (szinkretizmus). Növekvő biztonsággal használják a nagyobb kiterjedésű teret.

- Fejlesztés téma javaslattal, gyerekhez közelálló élményekkel, eseményekkel (mesék, játékok)
- Rajz krétával, zsírkrétával, ceruzával kisebb felületekre
- Festés vastag ecsettel, temperával, vízfestékekkel.
- Festék folytatása, fújása, fröcskölése, nyomatok
- Karcolás zsírkrétával, festékekkel bevont papírra
- Test körberajzolása papírra, földre, diavetítővel arcprofil megrajzolása árnykép
- Egyszerűbb papírhajtogatások
- Plasztikai munkák: gyermekek környezetéből vett tárgyak, termések változatos felhasználása
- Pókszövés, hármass fonás, csuhéfonás
- Termésjátékok készítése
- Mézeskalácssütés

5-6-7 évesek

Valódi ábrázolás kiteljesedése. Kifejező, közlő funkciója kialakul. A gyermek az általa ismert valóságot összeveti a papíron láthatóval, és ha saját ismereteinek nem felel meg akkor

továbbfejleszti, változtatja. Forma ábrázolásuk változatos, többnyire képesek ábrázolni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket. Önálló csoport munkában is készítenek egyszerű kiegészítő kellékeket. (A rögtönzött játékeszközök készítésére a nagyobbak már önállóan is képesek)

- Festés, különböző minőségű alapra (hullámpapír, rajzlap, selyempapír, üveg, tojás stb.)
- A zenei élmény kifejezése festéssel
- Rajz: ceruza, zsírkréta, pasztellkréta, filctoll, díszítő céllal is
- Montázs készítés
- Mozaik kép
- Papírszövés
- Papírhajtogatás tovább fejlesztése
- Szövőkereten,- körmöcskén szövés
- Csuhabbaba készítés
- Anyagbatikolás
- Gyertyamártogatás

Fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Használja a képi kifejezés eszközeit
- Válgatja igényévé a vizuális önkifejezés
- Hangsúlyozza a jellemző jegyeket, formákat
- Ember ábrázolásában jelenjenek meg részformák, esetleg egyszerű mozgások
- Alkosson képet emlékezet alapján
- Megfelelően használja az eszközöket
- Rendelkezzen a helyes ceruzafogással
- Tartsa tisztán az eszközöket

- Nevezze meg a színeket, azok világos és sötét árnyalatait
- Ismerje az alapvető térviszonyokat,
- Rögzödjön a balról jobbra haladás iránya
- Megfigyelés után tudjon formát mintázni
- Legyen véleménye saját és társai munkáiról
- Képes legyen a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására
- Rendelkezzen koordinált szem,- és kézmozgással

Értékelés:

A megfigyelés szempontjai:

- Helyes eszközhasználat
- Vizuális emlékezet szintje
- Kézmozgások, fogások
- Tiszta, rendezett alkotás
- Részvétel az ábrázoló tevékenységekben
- Egyéni megoldások, ötletek

Eszközök:

- Papírok különböző fajtái, tapéták, agyag, só- és lisztgyurma, pasztilin, mézeskalácskészítő, különböző típusú festékek, ragasztók, kréták, - zsírkréták textil, fonal,- és bőrhulladék, gyöngy, gomb, üveg, szalma, rafia, termések, növények, kavicsok, szövőkeret, köröcskék, hurkapálca, botok.
- Az óvodapedagógus irányítása szerint a párhuzamosan végezhető tevékenységek megszervezésében, lebonyolításában a pedagógiai asszisztens is részt vesz

9.5. Mozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A rendszeres, a gyermekek egyéni fejlettségéhez igazodó egészségfejlesztő mozgásos játékok, feladatok a képességek, készségek kialakításának és formálásának eszközei.

Hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához, a tanulási képességek, kompetenciák kialakulásához, fejlődéséhez.

A különböző mozdulatok, mozdulatsorok begyakorlásával a gyerekek testükön keresztül tapasztalják meg a világ törvényszerűségeit. Érzékszerveik fokozatosan keresik egymással az összhangot, ismeretlen összefüggéseket fedeznek fel. A gyermek mozgásának fejlettsége képet ad általános fejlettségi szintjéről, a fejlődés tempójáról

Célja:

- Sokféle mozgáslehetőséggel a mozgásszegény életmódot kompenzálása
- A természetes, harmonikus mozgás fejlesztése játékos formában,
- A szabad örömteli mozgáskedvük megőrzése
- Testi képességek alakítása: erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, helyes testtartás, izomegyensúly, teherbíró képesség
- Az egészséges életmódra nevelés a gyermek edzettségének megalapozása
- Légző,- keringési,- csont és izomrendszer teljesítőképességének növelése
- Tér,- és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése
- Szem,- kéz,- láb koordinációjának fejlesztése
- Testrészek, testséma megismerése
- Személyiségtulajdonságok fejlesztése: bátorság, fegyelmezettség, kitartás, egymás segítése, társra figyelés
- Agyi funkciók serkentése, nagymozgások fejlesztése (a mozgás feletti kontrollt erősítő gyakorlatok)
- Differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a motoros képességek fejlesztése
- Finommotorika, finom mozgás képességének fejlesztése

- Perifériás látás fejlesztése,
- Egy-máshoz és egymás mozgásához való alkalmazkodás kialakítása, kerülés irányváltoztatás, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása
- Tapasztalatok szerzése a tényleges „én” határainról, kipróbálhatja énjét társaival.
- Mozgással a kognitív és a szociális funkciók fejlődésének, kibontakozásának befolyásolása

Feladataink:

- Spontán és a gyermekek kezdeményezésére kialakult mikrocsoportos mozgásszituációk kiaknázása
- A spontán játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységek, egészségfejlesztő testmozgások szervezése naponta, (minden nap legyen irányított, szervezet testmozgás)
- Lehetőség biztosítása minden gyermek számára az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe vevő mozgásra
- Szervezett testnevelés, játékos mozgás heti rendszerességgel való tervezése
- Változatos mozgáskombinációk biztosítása
- Szabályhoz való alkalmazkodás, szabálykövető társas viselkedés alakítása
- Megfelelő terhelés biztosítása az egyéni fejlettséget figyelembe véve
- Mindennap lehetőség biztosítása, minél hosszabb időn keresztül a szabad levegőn való mozgásra szervezeten és spontán módon eszközökkel és a nélkül
- Szükséges és elégséges szabályok kialakítása
- A csoportszobában a mozgásra készítő eszközök cserélése, a gyermek érdeklődésének, fejlesztésének megfelelően
- Önálló és irányított tapasztalatok szerzése. A szabad mozgás biztosításával lehetőség adása az irányított mozgástevékenység során megismert mozgásformák többszöri ismételtesére, gyakorlására
- Preventív láb és testtartásjavító torna szervezése

- Derűs légkör biztosítása
- A „Mozgáskotta” komplex személyiségfejlesztő módszer alkalmazása speciális eszközökkel
- Ritmusra, zenére történő mozgás fejlesztése, a zenés mozgásfejlesztés bővítése a népi gyermekjátékokkal, néptánc elemeivel
- Kirándulás szervezése a természetben

Közraktár Utcai Sportóvodában középső csoporttól, a többi óvodában fenntartói, alapítványi támogatás esetén 5-7 éves gyermekeknek

- Vízhez szoktatás-könnyebb közegben való játékos, izületkímélő mozgás
- Jéghez szoktatás, megváltozott körülmények között egyensúlykeresés

Tartalma:

2,5-3-4 évesek:

- Természetes és nagymozgások fejlesztése
- Különböző járások, futások, csúszások, mászások
- Talajon, szereken, tárgy alatt
- A legtermészetesebb módon megismerése testrészeiknek és azok funkcióinak

4-5 évesek:

- A tér mozgásos megismerése, olyan gyakorlatokkal, melyeket különböző irányokban végeznek, különböző formákat mozognak be
- Az egyensúlyérzék fejlesztése
- Szem,- kéz-, láb koordinációt elősegítő gyakorlatok
- Kiemelt feladat az oldaliság gyakorlása (csukló megjelölése, kezességtől független, mindig ugyanazon az oldalon történik.
- Testséma kialakítása, fontos az egészalakos tükör használata

(5)-6-7 évesek:

- Az észlelés fejlesztése, a legcélzottabbak: az alaklítás, formaállandóság
- finommotorikai mozgás fejlesztése a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal (labda, bot, szalag stb.)
- ellenoldaliságban keresztezett mozgások fejlesztése.(a bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését és így végzik el a gyakorlatokat.)

A fejlesztés várható eredménye az óvodás kor végére:

- Örömmel felszabadultan mozogjon
- Mozgása koordináltabb, pontosabb, ügyesebb, megfelelő ritmusú legyen
- Alakuljon ki a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly
- Cselekvőképessége gyors, mozgásában kitartó
- Kialakul ki térbeli tájékozódó képessége (mozgás közben tudjon irányt változtatni, irányok megnevezésével)
- Tudja mozgását kontrollálni, tudatosan irányítani
- Ismerje a vezényszavakat, tudjon a hallottak szerint cselekedni
- Képes legyen az egyéni és csoportos sor,- és váltóversenyek szabályainak pontos betartására
- Képes legyen kooperatív gondolkodásmódra, szemléletre
- Alakuljon ki a kéz dominanciája
- Képes legyen mozgását fékezni
- Kialakul ki szabálytudata, fejlődjön az egészséges versenyszellem
- Tudja a kudarcot elviselni, ahhoz alkalmazkodni
- Immunitása, teljesítménye, terhelhetősége fokozódjon

Értékelés:

- Folyamatos megfigyelés

- Hibás elemek javítása
- Testtartás és mozgáselemek korrigálása
- Motiválás a helyes végrehajtás és az előnyös viselkedésformák kiemelésével (bátorság, kudarctűrés, segítőkészség stb.)

Eszközök:

- Mozgásra inspiráló, biztonságos környezet kialakítása. A mozgáshoz szükséges biztonságos körülmények kialakításában, a balesetek kivédésében az óvodapedagógus munkáját a dajka és a pedagógiai asszisztens segíti.
- Tornaszőnyeg, zsámoly, bordásfal, tornapad, karika, nyeles,- és sima szalagok, nagyméretű tükör, babzsák, rongy,- lég,- és gumilabdák, botok, kör,- ugró,- és húzókötel, lengőhinta, gyűrűhinta, trambulin, kengurulabda, body roll, bújócskacső, minitopogó, labdarúgó kapu, kosárlabdapalánk, „Mozgáskotta eszközkészlet” Stb.

9.6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerése egy nevelési folyamatot jelent, amely valamennyi nevelési területre kiterjed azokkal kölcsönhatásban, van. Komplex tapasztalatszerzés-, foglalkozás, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységben érzékelhető (kereső, kutató, kísérletező) cselekvésbe integrált tevékenységek sorozata, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységben érzékelhető. A személyes találkozás a természettel elősegíti az ökológiai összefüggések megértését.

A környezetvédelem lényegében a környezet ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán alapul, s a megfelelő érzelmi viszonyulás kialakításának eredményeként a legnagyobb fokú tiszteletre nevel mind a társadalmi, mind a természeti környezettel szemben.

Célja:

- Környezetorientált magatartás kialakításával a természetes környezetbe való beilleszkedés és eligazodás elősegítése
- A szülők ökológiai szemléletformálásának elősegítése

- A még élő néphagyományok, hétköznapi szokások folyamatos tevékenységeink részévé válása
- A természeti,- emberi,- és tárgyi környezetéből olyan tapasztalatok, ismeretek szerzése, amely segít a koruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz
- Szűkebb és tágabb környezet felfedezése, melyek során a gyermek megismeri a szülőföldjét. Pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.
- A még élő néphagyományok, hétköznapi szokások beépítése a mindennapi tevékenységekbe
- Sokoldalú érzékszervi tapasztalatot szerzése
- Tapasztalatok szerzése a formai, mennyiségi és téri viszonyokról
- Környező valóság iránti érdeklődésük, kíváncsiságuk, megismerési vágyuk felkeltése
- Kulturált élet szokásainak alakítása
- Ítéliképességük fejlesztése
- Természetes és tárgyi környezetük iránti esztétikai fogékonyság, helyes érzelmi viszony kialakítása.
- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.
- A környezet jelenségeinek, tárgyai tulajdonságainak, mennyiségi viszonyainak, formáinak megismerése, rendszerezése
- Matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése
- Matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása (intenzív fejlesztés szakasza 5-6-7 éveseknél)
- A szerzett tapasztalatok szempontok alapján történő rendezése, összefüggések megláttatása
- Tevékenykedés közben megismerő képességek fejlesztése
- Az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően az állat és növényvilággal

kapcsolatos pozitív attitűdök kialakítása

- A gyermekek környezettudatos viselkedésének megalapozása, hogy tiszteljék a környezetet, és bátran alakítsák anélkül, hogy kárt okoznának benne.

Feladataink:

- A szűkebb és tágabb környezetük értékeinek, tárgyi emlékeinek, helyi hagyományainak, a jeles napok szokásainak megismertetése
- Tevékenykedés során világképformálása, környezettudatos magatartás kialakításával, környezetbe való beilleszkedés pozitív érzelmi viszony kialakítása
- A természeti tárgyi értékek tisztelete, megbecsülése, megőrzésének igénye, a másság elfogadása (pl.: ne tapossa el a „nem szeretem” állatokat), a szeretet, a kötődésképességének alakulása.
- Elősegítése a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességének a kortárskapcsolatokban és a környezetalakításában
- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalatszerzés lehetőségét a szűkebb és tágabb környezetben
- A környezeti kultúra iránti igény megalapozása, annak kialakítása, valamint a hozzá szükséges megfigyelő- és gondolkodásképesség fejlesztése
- Közvetlenül meg nem figyelhető élőlények, tárgyak, jelenségek megfigyelése szimulált tevékenységek által
- Tudatos törekvés arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek saját természeti és társadalmi környezetükből
- Lehetőség szerint évente legalább két alkalommal buszos kirándulás szervezése.
- Állatokkal való közvetlen ismerkedési lehetőség megszervezése
- Eszközök, lehetőségek biztosítása a természetben való folyamatos tevékenységhez
- Olyan eszközök, tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyerek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számunkra a matematikai tapasztalatok szerzését
- A komplex foglalkozások kialakítása, minden esetben támaszkodva a gyermek

ötleteire, aktuális élményeire

- A matematikai képességek fejlesztése játékosan, játékba építve, vagy természetes élethelyzetekben megvalósítva, ismereteik alkalmazása a tevékenységekben
- Szülőföld, haza megismerése, hazaszeretet megalapozása – nemzeti ünnepeink méltó megünneplése a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével
- A környezet esztétikumának megláttatása úgy, hogy a természetet közelebb vesszük a gyermekhez és az érzelmi kötődést kialakítjuk

Tartalma:

2,5-3-4 évesek:

- A gyermek természetes kíváncsiságára építve megfigyelések, tapasztalatok körének bővítése, mélyítése
- Egyéni és csoportos tevékenységek, megbeszélések szervezése. (Egyszerűbb összehasonlítások, következtetések)

4-5 évesek:

- A megfigyelés, a tevékenység összekapcsolása a fontosabb jegyek kiemelésével, hasonlóságok, különbségek, összefüggések megbeszélésével.
- Hosszabb ideig tartó megfigyelés után megadott szempont szerint válogatás, rendszerezés, csoportosítás

(5)-6-7 évesek:

- Logikus, elvont gondolkodás megalapozása,
- Problémafelismerő,- és megoldó képesség fejlesztése
- Önálló feladatmegoldásra törekvés,
- Térbeli viszonyok használata névutókkal

A fejlesztés várható eredménye az óvodás kor végére:

- Tudja személyi adatait, életkorát,
- Szülei nevét és foglalkozását
- Nevezze meg testrészeit, érzékszerveit,
- Tudja az évszakok nevét, jellemzőit, a napok nevét, sorrendjét, napszakokat
- Ismerje a környezetünk növényeit és azok gondozását
- Ismerje a környezet megóvásának és az állatok védelmének alapvető szabályait
- Ismerje az öltözködés és az időjárás összefüggéseit
- Szeresse a környezetét, ragaszkodjon hozzá, vegyen rész a környezet-, és természetvédelemben
- A gyermekeken keresztül a szülőkhöz is jussanak el a környezeti attitűdjüket alakító értékek (néphagyományok, természeti környezetben, védett területeken való viselkedés szabályai, szelektív hulladékgyűjtés)
- A különböző helyszíneken fokozottan érezze át:
 - a hagyományok üzenetét
 - az érzelmi feltöltődést,
 - a környezetünkhöz való kötődést
 - a hazaszeretetet
 - a magyarságtudatot.
- Nevezze meg a közlekedés eszközeit, néhány alapvető közlekedési szabályt ismerjen
- Legyen tisztában a gyalogos közlekedés alapszabályaival
- Ismerje a közfeladatot ellátó intézmények funkcióját, mint pl. orvos, tűzoltóság, posta, iskola stb.
- Ismerje a színeket
- Hasonlítsa össze mennyiségeket
- Válogasson, csoportosítson alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket megadott szempontok alapján

- Legyen képes egyszerűbb összefüggések meglátására, elemi általánosításra, következtetésekre, gondolkodásuk rugalmassá válják
- Tudjon számolni tízes számkörben
- Nevezze meg a tárgyak térbeli helyzetének irányait,
- Másoljon alakzatokat síkban, térben

Témakörök

A témaköröket az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok maguk határozzák meg a gyerekek érdeklődéséhez, a tagóvoda programjaihoz, éves munkatervéhez igazodva.

A kompetencia alapú nevelést alkalmazó csoportokban a komplex fejlesztési tervek felosztása az ősmagyarok és a magyar kultúra jelképrendszerét követi:

- a) Levegő
- b) Tűz
- c) Víz
- d) Föld

Természeti környezet:

- Élettelen természet anyagai, változásai: időjárás, évszakok, napszakok, színek, formák
- Élő természet elemei: növények, állatok tulajdonságaik, életmódjuk, környezetük
- Természetvédelmi teendők, tevékenységek évszakok szerint

Emberi környezet:

- Az ember testrészei külső, belső tulajdonságai,
- Egészségvédelem, életmód, étkezési kultúra
- Család, élete, családtagok munkájuk
- Az óvoda és környezete, környezetvédelem, környezettudatos magatartás
- A szülőföld, az ott élő emberek hazai táj, helyi hagyományok, néphagyományok
- Családi és tárgyi kultúra értékei

- Felnőttek és gyerekek tevékenysége,

Néphagyomány éltetése:

- Az évszakok változásából fakadó időjárás megfigyelő tapasztalat-szerzések – időjósító jeles napokhoz fűződő természeti jelenségek
- Időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok (palántázás, növénygondozás)
- Termések, gyógynövények gyűjtése, az óvoda udvarán és környékén, befőzések, gyümölcs-szárítások
- Téli madárvédelem, madarokról való gondoskodás
- Jeles napok előtti készülődések
- Rendszeres környezetismerő séták, tájmegismerő kirándulások
- A régi szokások, ünnepek felelevenítése a kulturális örökség ápolásával formálja az óvodások magyarságtudatát, erősíti bennük az együvé tartozást, színesíti, szebbé teszi mindennapjaikat.

Zöld jeles napok megtartása a zöldóvodákban

- A Víz Világnapja
- A Föld napja
- Madarak és Fák Napja
- Az Állatok Világnapja
- Madár megfigyelési világnap
- Földünkért Világnap
- Farkas napi faültetés

Közlekedés:

- Eszközei, lehetőségei a faluban és a városban, használatuk szabályai
- Gyalogos közlekedés szabályai,
- Kerékpározással kapcsolatos alapvető szabályok ismerete

Tárgyak, személyek összehasonlítása:

- Válogatás szabadon vagy adott szempontok szerint
- Méreteinek összehasonlítása, összemérése, különbségek megfogalmazása (hosszabb-rövidebb, nehezebb-könnyebb, alacsonyabb-magasabb, keskenyebb-szélesebb, több-kevesebb)
- Sorba rendezések mennyiségek szerint: tő és sorszámok, ill. egyéb szempontok szerint
- Rész és egész viszonyának megfigyelése
- Halmazok elemeinek számlálása
- Halmazok keletkeztetése: hozzátevés, elvétel, egyenlővé tétel
- Állítások fogalmazása, eldöntése: igaz-hamis
- Történetek alkotása képekről a mennyiségek figyelembe vételével

Irányok, arányok megfigyelése

- Soralkotások,- váltások balról-jobbra, föntről - lefelé (szemmozgás)
- Helyviszonyokat kifejező névutók használatának gyakorlása
- Különös figyelem a térbeli helyzet zavarával küzdő gyermekekre: bal-jobb, alá-fölé, mellé, közé, előtt-mögött, vízszintes-függőleges, (fekvő-álló), ferde, görbe, fogalmainak gyakoroltatásával (lsd. még mozgásnál)

Geometriai tulajdonságok megfigyelése:

- Építés szabadon, másolással vagy rajz alapján
- Síkbeli építések síkmértani elemekből (takarások),
- Elemek összehasonlítása, válogatása geometriai tulajdonságaik alapján

Értékelés:

Folyamatos megfigyelés szempontjai:

- Kérdésekre adott válaszok helyessége

- Megérteti-e a feladatot
- Elvégzi-e a munkát
- Igényel-e segítséget vagy önálló,
- Mennyi időre van szüksége a feladat elvégzéséhez,
- Milyen a megoldások minősége

Eszközei:

- Kosarak, vödörök, kerti szerszámok, söprűk, biciklik, rollerek, termések, tollak, fonalak, színes szalagok, üvegek, gyöngyök, kártyák, különböző játékok. Minimat készlet, színes ceruzák, filctollak, lapok, és minden egyéb, ami az aktuális tevékenységhez kell.
- a pedagógiai asszisztens aktívan bekapcsolódik a tevékenységszervezés feltételeinek biztosításába

9.7. Munka jellegű tevékenységek

A közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célja:

- Értékteremtő, együttműködési képesség fejlesztése,
- Önkéntességének, nyitottságának, megismerési vágyának tudatos felhasználása
- Önálló döntés, munkamegosztás fejlesztése
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok támogatása
- A kitartás, felelősségérzet fejlesztése
- A munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a kötelességtudatát, közösségi kapcsolatát, környezetbarát életmód megalapozását

- A tevékenységek során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újakkal bővítése
- A játék- tapasztaltatás- tanulás hármasának érvényesítése a mindennapi munkatevékenységben.
- A fokozatosság elvének betartása a szabálytudat kialakulásánál.
- Jártasságok alakítása az eszközök, szerszámok használatában
- Kötelezettségvállalásának, célirányos fegyelmeinek kialakítása
- A munkájuk fontosságának éreztetése, mely hangsúlyozottan örömteli tevékenység kell, hogy legyen. Munkájukkal másoknak is örömet szereznek, ezáltal megerősödik a szociális kompetencia.
- Az egyén és társadalom közötti interakciók, együttélés szabályainak fejlesztése, ami által fejlődik az egyén is.

Feladataink:

- Lehetőség biztosítása: a képességeinek megfelelő, önként vállalt munkára
- Az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenység, ill. a társai érdekében végzett munkatevékenységek szervezése
- A gyermekek számára megfelelő (méret, balesetmentes) eszközök folyamatos biztosítása
- Lehetőség biztosítása a gyermeket érdeklő bármilyen munkatevékenységhez, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek megvalósítani
- Lehetőleg olyan munkatevékenységek alakítása, melyek a gyermek számára örömet jelentenek és mindig teljes önállósággal végezhetők
- Megfelelő szervezéssel a kényszerhelyzetek és a tömegesség elkerülése
- Egyénileg változó intenzitás elfogadása
- Az elvégzett munka megbecsülésére nevelés, a munkajellegű tevékenységek megszerettetése a hagyományörző tevékenységek gyakorlásán keresztül

Tartalma:

3-4-(5) évesek

Alkalomszerű munkák:

- Egyszeri és ismétlődő munkák felnőtt segítséggel,
- Megbízások önkéntesség alapján,
- Ünnepi készülődés, teremrendezés, díszítés
- Udvar és teremrendezése kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás,
- Üzenetátadások épületen belül
- Játékjavításokban, tisztántartásban való közreműködés

Kerti munka, növények gondozása

- Közreműködés a növényekkel kapcsolatos tevékenységben, segítségadás felnőttnek, nagyobbaknak

(4)-5-6-7 évesek:

Naposi munka:

- Étkezés előkészületeinek teendői
- Terem és udvarrendezésben való részvétel (eszközök előkészítése, elrakása)

Alkalmi feladatok:

- Rendrakás, tisztogatás, kisebb javítások
- Gyűjtőmunka
- Ajándékkészítés, díszítő munkák (csoport, teremdíszítés is,)
- Segítségadás kisebbeknek önállóan és kérésre
- Madáritató vízpótlása, állatok gondozása

Kerti munka, növények gondozása:

- Folyamatos növényápolás a virágos és veteményes kertben (ültetés, öntözés, gyomlálás, betakarítás, tűzdelés).

- Évszakokhoz kapcsolódó munkák, gyűjtő munkák
- Környezetrendezések

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Törekedjen önállóságra, vállaljon önként is feladatokat
- Végezzen egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat, de ismerje saját képességeinek határait is
- Tudja használni az egyszerűbb eszközöket, ismerje a használatukkal járó veszélyeket
- Legyen képes az eszközök megóvására és saját testi épségének megőrzésére
- Legyenek rendszeresen visszatérő feladatai
- Legyen igénye a kisebb hibák kijavítására
- Gondozza és óvja a környezetében lévő növényeket, állatokat, aktív cselekvéssel védje, szépítse környezetét
- Teljesítse pontosan megbízatásait
- Ismerje fel a segítségadás lehetőségeit
- Önállóan, igényesen végezze naposi munkáját
- Szeressen közösségben dolgozni
- Vegye észre a környezetében adódó munkalehetőségeket

Eszközei:

A munkavégzéshez szükséges eszközök szerszámok megfelelő méretben, mennyiségben és minőségben álljanak a gyermekek rendelkezésére, bármikor hozzáférhető módon.

Értékelés:

- Pozitív megerősítések a tevékenységek folyamán
- Konkrét, reális a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő legyen

9.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodás korban a játék és a tanulás összekapcsolódik. Játék közben a gyermek szinte észrevétlenül tanul. A játék az óvodai tanulás legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az. A gyerek személyisége és tevékenysége egymásra hatva fejlődik.

Az utánzásos, modellkövetéses magatartás, és viselkedéstanulás folyamatában mindvégig az óvodapedagógus a minta.

Az óvodai tanulás „módszertana” nem akkor korszerű, ha a jelenlegi iskolai modellhez kötődik, hanem, ha eléri célját: tanulásban (is) kompetens gyereket nevel, amely képessé teszi őt az élethosszig tartó tanulásra.

Célja:

- Az óvodás gyermek kompetenciáinak, a környezetéből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése
- Az egész személyiségre képességfejlesztése sokoldalú cselekedtetés közben
- Gazdag élményorientált cselekvés biztosítása, amellyel éljük át az aktivitás örömét, szerezzenek tapasztalatokat
- Tanuláshoz való pozitív viszony, az iskolakezdésre kész, szociálisan érett állapot kialakítása
- A felfedezés, kutatás örömeinek biztosítása
- Megismerési vágyának kielégítése
- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- Akarati tulajdonságok fejlesztése: kitartás, pontosság, feladattudat, önállóság
- Sokoldalú cselekedtetés, témák komplex feldolgozása (kevesebbet, több oldalról, alaposan elemezve), az érzékelésre alapozva.

Feladataink:

- Tanulást támogató környezet megteremtése, mely a gyermekek előzetes tapasztalatira, ismereteire épít

- Folyamatos megfigyelés során a gyermek képességeinek felmérése, ennek ismeretében fejlesztése
- Tehetséggondozás, felzárkóztatás, prevenció
- A pedagógiai asszisztens az óvodapedagógus irányításával közreműködik a gyermeket fejlesztésében, foglalkozásokon egyénileg segíti a gyerekeket
- A gyermek tapasztalataira, aktuális élményvilágára való támaszkodás
- Az óvodapedagógus és a gyerek aktív együttműködése,
- Az óvodapedagógus a dajka és a pedagógiai asszisztens együttműködése,
- Hangulatok, ingerek tárgyi lehetőségek megteremtése (motiváció)
- A kutatás, felfedezés öröméhez való lehetőség biztosítása
- Természetismereti játékok alkalmazása, mely elősegíti és elmélyíti az új ismereteket
- Segítség nyújtása olyan tapasztalatok szerzéséhez, amelyben saját teljesítő képességét megismerheti
- Elegendő idő és élmény biztosítása a tapasztalatszerzésre
- A gyermek személyre szabott pozitív értékelése, a személyiség kibontakozásának segítése
- A hagyományőrzés, a természetvédelem változatos tevékenységeit tudatosan használjuk a spontán, a szervezett és az utánzásos tanulásra.
- A családokkal való együttműködés során fogadtassuk el a szülőkkel a gyermeki tanulás sajátosságait.

Tanulásnak tekinthető cselekvések döntő többsége

- épít a gyermeki kíváncsiságra, („Tanul attól, akit szeret, s azáltal, amit szeret. Tanulja önmagát és az életet!”)
- „felhasználja” az aktivitását,
- értékeli, veszi a kreatív megoldásokat,
- a játékba integrált, cselekvéses gondolkodási formák lehetőségeit teremti meg,
- egyénhez mérten értékeli,

- örömteliséget biztosít,
- felhasználja a meglévő ismereteket,
- egyformán tartja jelentősnek a különböző képességeket, készségeket és a meglévő tudást,
- folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást, az irányíthatóságot.

Ez így, együtt biztosítja egyaránt:

- az óvoda-iskola átmenet megkönnyítését,
- a differenciálást, inklúziót,
- magát az érzelmi légkört (ami az óvodás gyerek alapigénye),
- a játék elsődlegességét,(ami alaptevékenység ebben az életkorban),
- valamint az együttműködő, felelősséget vállaló, óvodai normákat (szokásokat), erkölcsiséget figyelembe vevő légkört.
- a családokkal való együttműködés során a szülőkkel elfogadtatni a gyermeki cselekvéses tanulás sajátosságait

Szervezési formái:

- Önálló és irányított tapasztalatszerzés, tevékenységeken keresztül, a cselekvéses tanulási forma
- A játékba integrált tanulás során az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek.
- A spontán tanulási forma, amely mellett már kialakul a tudatos megismerési, tanulási vágy
- Az érzelmi megközelítésű, saját élményű tevékenységek
- Utánzásos minta, modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások kialakítása)
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Óvodapedagógus által irányított felfedezés
- Problémaszituáció teremtése, gyakorlati problémamegoldás

Tartalma:

2,5-3-4-(5) évesek.

- Közvetlen tapasztalatszerzések, megfigyelések a természeti és társadalmi környezetből,
- Figyelemirányítás a lényeges közös jegyekre
- Élmények, benyomások befogadása, emlékezetből való felidézése,
- Kreatív gondolkodást, képzeletet mozgósító tevékenységek
- Szókincsfejlesztés

(4)-5-6-7 évesek:

- Megfigyelése végzése közösen és önállóan,
- Egyéni élmények, beszámolók, tapasztalatok felidézése emlékezetből,
- Megbízások elvégzése (emlékezetfejlesztés)
- Jelenségek változásainak megfigyelése, azok összefüggései
- Összehasonlítások és megkülönböztetések irányított és spontán megfigyelésekkel
- Beszédfejlesztés
- Többféle megoldási lehetőség keresése

A fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Legyen képes gondolatait érhetően szavakba, mondatokba foglalni, folyamatosan kommunikálni
- Különítse el a mese és a valóság elemeit
- Szándékos figyelmének tartalma érje el a 10-15 percet
- Vegyen részt különböző tevékenységekben,
- Tudjon önállóan konkrét, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni,
- Alakuljon feladattudata, feladattartása, önfegyelme

- Egyre több szabályhoz tudjon igazodni,
- Tudja késleltetni szükségletei kielégítését
- Legyen önálló a begyakorolt feladatok megoldásában
- Fedezze fel az ok-okozati viszonyokat
- Neurológiai és egyéb hátrányokkal küzdő gyermek esetében csak speciális szakember segítségével érhető el a fent leírt szint.
- A belső motiváltság, kíváncsiság, megismerési vágy kialakítása a tanulás során

Értékelés:

- Megoldási lehetőségeinek megmutatása,
- Önellenzésre való rávezetés
- Egymás megoldásának értékelése
- Pozitív megerősítések, sikerélmény biztosítása
- Az értékelés további szempontjai az egyes fejlesztési tartalmak értékelés rovatában található
- Folyamatos megfigyeléssel, differenciált értékeléssel a gyermek önértékelésének fejlesztése.
- Fontos a nyomon követés. Mindig a saját képességeinek legmagasabb fokáig juttatjuk egyéni módszerekkel,

10. ÓVODAI HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK

A hagyományok jelentősek a csoport, a közösség életében sajátosak csak rá jellemzőek, intimitással bírnak. A hagyományok közös ápolása összetartó erő.

Feladataink:

- A hagyományok, ünnepélyek beillesztése a gyermek világába (azzal foglalkozunk, amire fogékony)

- Feladatainkban a készülődés a hangsúlyos, a gyermek hangulati, érzelmi előkészítése (ne vegyük el a család ünnepeit)
- Az ünnepélyeknek az életkori sajátosságok fegyelembe vételével történő szervezése (terjedelem, műsor anyaga)
- Fontos a jó hangulat kialakítása
- Alapelv a gyermekek színvonalas felkészítése.

Tartalma:

- Egyes népi hagyományok ápolása,
- Közös megemlékezések a gyerekek születésnapjáról
- Hagyományörző óvodákban Szüreti mulatság
- Hagyományörző óvodákban Márton- napi szokások
- Őszi, tavaszi kirándulás
- Mikulás
- Adventi készülődés
- Karácsony
- Farsang, Kiszebáb égetése
- Március 15.
- Húsvét
- Hagyományörző óvodákban Pünkösd
- Gyermeknap
- Anyák napja - évzáró – ballagás
- Zöld óvodákban Zöld jeles napok
- Gyermek közösségi napok

Eszközei:

- A hagyományokkal kapcsolatos feladatokat, időpontokat, valamint a felelősöket a tagóvodák éves munkaterve határozza meg.

Az eszközök biztosítása, ill. hiányának időben történő jelzése a csoportos óvónők, ill. a programfelelősök feladata. Az óvodapedagógus a dajka és a pedagógiai asszisztens együttműködik az óvodai ünnepek, hagyományok előkészítésében, megszervezésében és lebonyolításában

11. INKLUZÍV NEVELÉSI PROGRAM

11.1 AZ INKLUZÍV NEVELÉS CÉLJA

Az óvodai integráció célja, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek normál közösségbe illeszkedjenek, kapják meg a számukra optimális fejlesztést minden téren úgy, hogy az mindig igazodjon:

- A gyermek aktuális tudás és fejlettségi szintjéhez
- Fejlődési üteméhez
- Fejlődése speciális igényeihez
- Szociokulturális adottságaihoz.

Az integráció során **a hangsúly nem a pusztán együttlét van, hanem a közös tevékenykedésen, együtt játszáson, közös élményszerű tanuláson és a kölcsönös kommunikáción.**

Legfőbb előnye a sérült gyermekek számára, hogy ép mintát követve önbizalmuk erősödik, nagyobb fokú önállóságra törekedve pozitív énképük alakul ki.

Az integráció a fogadó és a beilleszkedő féltől is alkalmazkodást kíván, a pedagógustól, pedig nagyobb fokú nyitottságot és tudatosabb szakmai felkészülést.

Az integrált gyermek és szülei számára így válhat valóra az **esélyegyenlőség**, hogy ne alakuljon ki a hátrányos megkülönböztetés, társadalmi elszigeteltség.

A befogadó közösség szociális érzékenysége, toleranciája, segítőkészsége is nagymértékben fejlődik, így az ép gyermekek személyiségfejlődésére is pozitív hatást gyakorol a sérült társakkal való közös tevékenykedés.

Az integrációnak a mi fejünkben kell elkezdődnie. El kell fogadni magunkat és másokat. Ez egy olyan ÉN – TE kapcsolat, ahol örökös megegyezés, egyeztetés, kölcsönös elismerés zajlik. Egy örökös, folyamatos munkálkodás. **Kölcsönösség, elfogadás és elfogadottság, a biztonság élményének tanulása.** Nyitottság, reform, minőségi pedagógia, megújulás, és kihívás.

A speciális problémákkal járó tünetek és az óvodapedagógus által alkalmazható eljárásrendszerek kidolgozása az óvodapedagógus és a gyógypedagógus, valamint a többi szakemberek közös szakmai munkáján alapszik. A problémák megoldása, kezelése team-munkát igényel, ugyanakkor az esetek átbeszélését, közös áttanulmányozását is.

A speciális szükségletű kisgyermek a lelki élet minden területén és életének minden megnyilvánulásában más. Ám alapvető szükségletekben, személyisége kibontakozásának igényében ugyanolyan. Neki is ugyanúgy igénye „szeretve lenni”, ugyanúgy igényli a bensőséges kapcsolatot, mint ahogyan igénye van önmegvalósításra is.

Célja:

Váljanak képessé:

- Egymás érzelmeinek átélésére,
- Saját érzelmeik kifejezésére,
- A társas együttélésre,
- Az emberi kapcsolattartásra,
- Az önérvényesítés alapvető szabályainak betartására, amelyek egyéni viselkedésüket is alakítják, fejlesztik.

Feladatok:

- A gyermekek több irányból történő fejlesztése:
 - tevékenység orientált,

- spontaneitásból kiinduló,
- feladat orientált fejlesztés
- Ahány sajátos nevelési igényű személyiség, annyi személyes élmény és annyi integráló fejlesztés.
- A megelőzés legyen a cél, ne a tiltás.

11.2. ÉRZELMI, ERKÖLCSI- ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodáskorú gyermek magatartása érzelmei által meghatározott. A magatartás kívánatos normáinak kialakítása érdekében az érzelmi hatás jelentősége felerősödik a szeretetteljes, biztonságos, derűs légkörben.

A sajátos nevelési igényű gyermek érzelmi labilitása miatt, a személyisége is másképp fejlődik, mint ép társaiké. Egy-egy helyzethez, személyhez sokkal jobban kötődnek, a változásokat nehezebben tűrik. A körülöttük lévő problémákra, nehézségekre reakciójuk erősebb, ezeket a helyzeteket nem értik meg, ezért nem érzik biztonságban magukat.

A sérült gyermekek szocializációja gyakran elmarad a kortársaikétól, melynek okai:

- A gyermeket környezete sokszor helytelenül betegnek kezeli
- Kevesebb felelősség hárul rá, kevesebb feladatot kap, mint ami elvárható lenne tőle
- Magatartásában kevesebbet korlátozzák
- Szüleik sokszor elszigetelik, ezért kevesebb tapasztalata van a kapcsolatteremtésben
- A korai anya-gyermek kapcsolatban átélt anyai szorongások, aggodalmak a gyereket is szorongóvá teheti.

Cél:

- a felnőtt-gyermek és a gyermek-gyermek kapcsolatban a megértésnek, az elfogadás légkörének, az inklúzió alapuló szemléletnek a tükröződése
- Belső igény kialakítása a kölcsönös kapcsolatfelvételre
- A kölcsönös egymáshoz illeszkedés, szimmetrikus helyzetek teremtése elsősorban a játékban

Feladat:

- Megértő, szeretetteljes légkör biztosítása
- Szociális kapcsolatok aktív, tudatos bővítése
- Pozitív példaadás
- A játékok során a társas kapcsolatok jelentőségének hangsúlyozása
- A pozitív tulajdonságok megerősítése
- Differenciált követelmények állítása.
- A gyermekekben az életkori sajátosságoknak megfelelő szociális érzékenység kialakítása
- A gyermekek megtanítása a környezet, a természet szépségeinek észrevételére, megóvására

Az érzelmi nevelés legfőbb eszköze az élménynyújtás. A közös élmény megélése során a gyermekek gyakran megfedkeznek társaik másságáról. Az élménynyújtás tervezése, szervezése, helyszínének megválasztása kiemelt pedagógiai feladat.

Várható eredmények az óvodáskor végére:

- legyen képes önálló kapcsolatteremtésre
- Alakuljon ki a közösségi tudat (én- mi) viszonya
- Az egészséges gyermek tanuljon meg segítséget adni, de ne kiszolgálni
- Tapasztalja meg, az ember önmagában érték, ne a sérülés oldaláról közelítsen a fogyatékkal élőkhez

11.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI NEVELÉS, FEJLESZTÉS

A 3-7 éves korúak a megismerési folyamatok terén is jelentős fejlődésen mennek át, kíváncsiságuk, érdeklődésük fokozódik. Rendező elv nélkül szereznek ismereteket, tapasztalatokat. Érzelmeiket, vágyaikat gyakran valóságnak élik meg a képszerű észlelés

dominanciája miatt. A fogyatékos gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladat.

A megtapasztalás céljának meghatározása és rendszerbe foglalása alkotja a program lényegét.

Cél:

- Sérüléséből adódó lehetőségeihez képest optimális fejlődési szint elérése, ami a normál fejlődésmenetű gyermek megközelítése
- Az észlelés pontosabbá, differenciáltabbá, reálisabbá tétele, és minimálisra csökkentése a torzításoknak
- Olyan tapasztalatszerzés biztosítása a gyermekek számára, amely tág teret biztosít az egyéni érdeklődésre, és fejlettségi szintre épülő fogyatékkal élő gyermek esetében az akadályoztatás miatti korlátokat feloldására
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára támasz nyújtása, érési folyamatukhoz igazított és az életkori sajátosságainak megfelelő módszerekkel és eszközökkel, valamint az éppen fejlődő pszichikus funkciók kibontakozásához megfelelő szociális környezetet biztosítása

Feladat:

- Minél több lehetőség biztosítása a motoros manipulációs-megtapasztalásra, minden esetben legyen kísérője a nyelvi fejlesztés a motoros és észlelési megismerésnek.
- A környezet komplex megismertetése a vizuális nevelés lehetőségeinek felhasználásával. Sokrétű alkotótevékenység biztosítása, melyek során a képszerű észleléses megismerési funkcióktól az élményalkotás képességén keresztül jussanak el az absztrakcióig.
- Szükség esetén a gyermekek értelmi fejlesztése speciális módszerek ill. eszközök, felhasználásával egészüljön ki.
- Az értelmi fogyatékos gyermek meglassúbbodott észlelési tempója, korlátozottsága, beszűkültsége miatt, kompenzációs technikák alkalmazása szükséges

- Kognitív fejlesztéshez sokkal több szemléltetés manipuláció, játékos a mindennapi élethelyzetből vett feladathelyzet biztosítása szükséges

Várható eredmény:

- A gyermek tapasztalatokban gazdagodik, emlékezete fejlődik,
- Kritikai képessége erősödik,
- Gondolkodása is magasabb szintre jut,
- Érdeklődése is bővül.
- Logikailag helyes ítéleteket alkot
- Egyszerű viszonylatokban helyes következtetéseket von le.
- Eljut a „totális érzékelő apparátus” kialakulásához, amely biztosítja és megalapozza az iskolai gondolkodást a világ reális és differenciált megismerését.

11. 4. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS

Az óvodáskor az erőteljes testi fejlődés időszaka, így az egészséges életmódra nevelés kiemelt jelentőséggel bír ez egyaránt igaz az ép és a fogyatékkal élő gyermekek esetében is. A legfőbb cél a helyes életritmus kialakítása, mely a szokások elsajátításával jár, és egyben kiküszöbölik a rossz beidegződéseket.

A gyermek sérülésének, és életkorának megfelelő helyzeteket kell teremteni, mely során kialakulnak az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a pihenés, a mozgás szokásrendszerei.

Feladatok:

- A túlzott elvárások, illetve túlzott segítségnyújtás elkerülése
- Biztatás motivációként való felhasználása
- A napirend tudatos szervezésével a kapkodás és siettetés minimálisra csökkentése, legyen idő az önálló gyakorlásra

- A fokozatosság elvének betartása
- Ép gyermekek bevonása a segítségnyújtásba
- A sok kudarcélmény miatt motivátlanság jellemezheti, ezért biztatni kell, hogy örömét lelje a mozgásban
- Mozgásigény kielégítése, elegendő tér és lehetőséget adjunk a mozgásra
- Az egészséges gyermekek motiválása, hogy a mozgásos játékba vonják be sérült társaikat is
- A siker elengedhetetlen feltétele a pozitív diszkrimináció alkalmazása, ott és akkor, oly mértékben alkalmazva, amennyire a gyermek sajátos nevelési igénye szükségessé teszi.
- Testrészei gondozásának elsajátítása
- Önkiszolgálási tevékenységeik fejlesztése
- A tudatos érzékszervgondozás kialakítása
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődés elősegítése

Testi fogyatékos, mozgáskorlátozott gyermekek esetében az egészséges életmódra nevelés során döntő szerepe van a sérülés típusának, és annak, hogy azt a gyermek, a szülő és környezete hogyan dolgozza fel:

- Végtag hiányának esetében a testi szükségletek, kielégítése akadályoztatott, lehet, így szükség lehet bizonyos segédeszközökre
- A gondozáshoz szükséges feltételek megteremtése speciális elemekkel bővül:
- Tárgyi segédeszközök: kapaszkodók, csúszásgátlók, különböző rögzítések
- Szakszerű segítségnyújtás az óvónő és a dajka által
- A még nem elsajátított tevékenységeket el kell végezni a gyermek helyett
- Szomatopedagógussal való kapcsolattartás során célok meghatározása, az ahhoz vezető lépések megtervezése, korlátok megállapítása (mi az, amit nem várhatunk el a gyermektől)
- Állapotuktól függően készítsük őket az ép gyermekek mozgásainak utánzására

- Minél több udvaron tartózkodás, a levegőzés a nyári hónapokban a pancsolás, rendszeres kirándulások, úszás hozzásegíti a gyermekeket az edzettség megszerzéséhez.

Gyengénlátó gyermekekre

- Jellemző a gyenge izomerő, az átlagon aluli állóképesség, koordinálatlan mozgás, bizonytalan egyensúlyérzék, rossz térérzék, elmaradott finommotoros mozgás, lassabb mozgási reakció, gyenge tájékozódó képesség, melyek csökkentése a feladatunk. Néhány látássérült gyermeknél (retinaleválás) veszélyforrás lehet a haspréssel járó tevékenység, pl. lufifújás

Az egészséges életmód szokásainak alakításakor a következő szempontokat kell figyelembe vennünk:

- Szeretetteljes légkör biztosítása
- A gyermek bizalmának elnyerése
- Túlféltő magatartás kerülése
- Minden tevékenységhez biztonságos környezet és jól megtalálható eszközök biztosítása.
- Tapintható jelzések elhelyezése a tisztálkodási eszközein, ruházatán, saját játékein
- „Játékos csaták” során a látássérült gyermekek arcának és szemének fokozott óvása

Hallássérült gyermek esetében az egészséges életmód alakítása során figyelembe kell vennünk, hogy ő a környezet hangjainak korlátozott differenciálására képes.

- Mivel beszédfejlődése késve indul meg, a szokások alakítása során sokat kell kommunikálni a gyermekkel, mely során a beszéde fejlődésnek indul
- Érthető, artikulált beszéd alkalmazása szükséges
- Az esetleg társuló egyensúlyzavar miatt a mozgásfejlesztése során nagy figyelmet kell fordítani az egyensúly fejlesztésére

- A hallókészülékkel kapcsolatos elemi ismeretek elsajátíttatása

Enyhe értelmi fogyatékos gyerekeknél fontos feladat a helyes életritmus kialakítása. A rendszeresen végzett tevékenységek szokássá válnak, így tudjuk a megfelelő életmódot kialakítani.

- Helyes szokásrendszer kiépítése, esetenként a szülők bevonásával.
- Nagy hangsúly helyezése a mozgásfejlesztésre, mely visszahat az értelmi képességek fejlődésére is
- Önkiszolgálási tevékenységek fejlesztése
- Testi ügyesség fejlesztése, a környezet mozgásos birtokbavétele
- A testséma fokozott fejlesztése

A beszéd fogyatékos gyermekek számára az általános, minden sajátos nevelési igényű gyermekre vonatkozó feladatok az irányadók az egészséges életmódra nevelés terén.

Várható eredmény óvodáskor végére:

- Az integrált nevelés során a gyermekek- akár ép, akár sajátos nevelési igényű (SNI-s)- a derűs nyugodt környezetben megtanulja elfogadni a másságot, a különböző tevékenységek gyakorlása során kialakulnak alapvető készségeik
- Az SNI-s gyermekek sérülésükhöz mérten, azt figyelembe véve a lehető legmagasabb szinten elsajátítják az egészséges életmód szokásrendszerét
- A mozgás örömeit tapasztalják meg, természetesen a lehetőségeikhez mérten.

11. 5. Az értelmileg akadályozott gyermekek integrált nevelése

Az értelmileg akadályozott gyermekek programja átfogó, komplex, a tevékenység formák nem különíthetők el a hagyományos értelemben. A hangsúly a nevelés központúságon van. Valamennyi foglalkozás a személyiségformálásnak van alárendelve.

Szorosan összefonódnak a tevékenység-, és témakörök:

- Mozgásban
- Ének-zene, énekes játékban, gyermektáncban
- Verselésben, mesélésben
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunkában
- Külső világ tevékeny megismerésében.

Fogyatékoságának sajátosságai, képességei egyéni adottságai, ép társaihoz viszonyítva más megközelítést kíván. Az értelmileg akadályozott gyermek testi és pszichés fejlődésében kiemelt jelentősége van a *játéknak*. A játékban, a játékosan szervezett tevékenységeken keresztül és az azokat kísérő pozitív, ösztönző érzelmi állapot segítségével *a mozgási és tevékenységi* szükségleteit elégíti ki, fejlődési lehetőségeit javítja. Megismerkedik *környezetével*, ismereteket szerez, megindul *beszédfejlődése*. Elsajátítja azokat az egyszerű *munkatevékenységeket*, melyekkel az önkiszolgálása kialakul és a közösségért végzett apróbb megbízatásaival csoportja aktív tagja lesz.

Tanulási sajátosságaik

Jellemzők:

- Tárgyakhoz, személyhez kötődés
- Szemléletes – cselekvéses gondolkodás
- Motoros ügyetlenség
- Letapadás
- Fáradékonyság
- Alulmotiváltság
- Alkotó fantázia gyengesége
- Passzivitás, indítékszegénység
- Újrakezdés
- Feladattartás gyengesége
- Észlelés, feldolgozás alacsony szintje

- Rövid- és hosszú távú memória gyengesége
- Figyelem elterelődése
- Vezetésre szorultság
- Gyenge az önellenőrző képesség

Tanulásban nem kap döntő szerepet:

- Tudatosság
- Alkotó jelleg
- Igény az ismeretszerzésre
- Önálló problémamegoldás
- Következtetés képessége (előregondolkodás)
- Tapasztalatok alkotása

Mire lehet építeni?

Ha a sérült gyermek tud valamit, annak örül, és minél többször szeretné megismételni. Ezt, az örömet, lehet és kell az értelmes tevékenység ismétlésére felhasználni.

Általános célok

- A fogyatékos gyermek egészséges életvitelének kialakítása
- Egyéni ill. kiscsoportos korrekcióval a fennálló rendellenességek javításának, korrekciójának elősegítése
- Egészséges napirend kialakítása változatos tevékenységi formákon keresztül,
- Nyugodt, derűs, elfogadó légkör biztosítása
- Helyes higiénés szokások kialakítása (önellátás, önkiszolgálás)
- Önállóságra serkentés
- Kommunikáció ösztönzése (beszédindítás, beszédfejlesztés, metakommunikáció tanítása)

- Minimális kontaktus, kooperációs készség kialakítása

Általános feladatok

- A kis lépések elvét alkalmazva a gyermekekre jellemző tevékenységbe ágyazott fejlesztése
- Kellő idő és alkalom biztosítása a fejlesztésre
- Jól átlátható, következetes és szeretetteljes szokásrendszer kialakítása
- A gyermek komplex nevelése és fejlesztése
- Szoros alkotó kapcsolatot tartása a szülőkkel, minden tevékenység kapcsán

Várható eredmény:

Minden gyermek önmaga fejlődési lehetőségéhez képest optimálisan fejlődjék, önmagához képest egy magasabb szintre lépjen.

11.6. Speciális célok, feladatok

11.6.1. Játék

Célja:

- Az önállóság fejlesztése
- A megelégedés örömeinek biztosítása
- Társas kapcsolatok kialakítása

Feladata:

- A passzivitás oldása
- A személyiség tervszerű aktív fejlesztése
- Cselekvésekben tudatos részvétel biztosítása
- A beszéd fejlesztése

11.6.2. Munka

Célja:

- Önkiszolgálás elsajátítása, gyakorlati élethelyzetre való felkészítése
- Közösségben végzett tevékenységekre nevelése
- Tevékenység közben kognitív fejlesztése

Feladata:

- Szigorú és pontos napirend kialakítása
- A családdal azonos követelményrendszer felállítása
- Szocializáció megalapozása
- Passzivitás oldása
- Szokások ismertetése
- Motoros funkciók ügyesítése
- Beszédfejlesztés
- Igényszint kialakítása
- Feladattartás javítása
- Pozitív emocionális töltés kialakítása
- Eszközök helyes használatának elsajátíttatása

11.6.3. Mozgás

Célja:

- Reakció, mozgásügyesség közelítése az ép mintához
- A testi képességek fejlesztése, párhuzamosan az idegrendszer teherbírásának fokozása, működési hiányainak pótlása

Feladata:

- Kondicionálás, testi egészség megtartása

- Egyensúly rugalmasság javítása
- Téri orientáció fejlesztése
- Helyes testséma kialakítása
- Serkentés-gátlás javítása
- Feladattartásra szoktatása
- Figyelem javítása
- Mozgáskoordináció javítása
- Eszközhasználat megtanítása
- Manipuláció beindítása finomítása
- Hibás mozdulatok korrekciója
- Napi rendszeres testmozgás biztosítása

11.6.4. Külső világ tevékeny megismerése

Célja:

- Ismeretek bővítése
- Memória fejlesztése
- Érzékelés, észlelés, figyelem fejlesztése
- Fogalmi gondolkodás megindítása

Feladata:

- Szenzomotoros ismeretek szerzése
- Apróbb lépések, sok ismétlés
- Egyéni teherbírás szem előtt tartása
- A témák sokoldalú megközelítése
- Matematikai relációs megismertetése

- Mennyiségfogalom alapozása
- Sok manipuláció, élményalapú ismeretek szerzése

11.6.5. Verselés, mesélés, beszédfejlesztés

Célja:

- Kommunikáció kialakítása (értesse meg magát)
- Egyszerű utasítások követése,
- Beszédfejlődés megindítása

Feladata:

- Hallási figyelem, érdeklődés felkeltése
- Beszédkészség serkentése (nonverbális, verbális kommunikáció)
- Beszédértés segítése
- Szókincs bővítése
- Egyszerű mondatok képzése
- Rövid, egyszerű mondókák elsajátítása

11.6.6. Rajzolás, festés, mintázás kézimunka

Célja:

- Vizuális látásmód alakítása
- Alapmozgások kialakítása
- Ismeretek bővítése, beszédfejlesztés
- Finommotorika fejlesztése
- Önkifejezés lehetősége
- Szépérzék fejlesztése

- Önkép alakítása

Feladata:

- Sokféle eszköz és technika megismertetése
- Munkatevékenységek elvégzésére való felkészítése
- Szeriális memória fejlesztése

11.6.7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja:

- Érzelmi motiválás
- Passzivitás oldása, a beszéd serkentése
- Ritmus fejlesztése
- Társaihoz való alkalmazkodás kialakítása

Feladata:

- Lassabb tempó szem előtt tartása
- Többszöri ismétléssel az ismeretek rögzítése
- Komplex kombinált fejlesztése a különböző területeknek
- Együtt tevékenykedtetése e gyermekeknek

12. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

A nemzeti köznevelésről szóló törvény szerint kiemelt figyelmet igénylő gyermekek köre:

a) Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint

- hátrányos és
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.

12.1. Sajátos nevelési igényű gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló (SNI): az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján

- mozgásszervi,
- érzékszervi,
- értelmi vagy
- beszéd fogyatékos,
- több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral vagy
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

12.1.1 A sajátos nevelési igényű gyermekek együttnevelésének személyi feltételei:

Az óvodapedagógus feladatai:

- elfogadja az egyéni különbségeket,
- elvárásait a gyermekek fejlődési üteméhez igazítja, alkalmazkodik az

eltérő képességekhez, viselkedéshez,

- megfelelő ismeretekkel rendelkezik az óvodai csoportba járó gyermek sajátos nevelési igényeiről, fejlesztési lehetőségeiről,
- szakmai tudását folyamatosan bővíti, továbbképzéseken vesz részt, hospitál,
- együttműködik a gyermek fejlődését segítő szakemberekkel,
- egyéni fejlesztési tervet készít, rögzíti a fejlődés eredményeit,
- a plusz egy évet óvodában maradó sni –s gyermekek esetében a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat tart.
- a tevékenységek tervezése és megvalósítása során a gyógypedagógus javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba,
- a gyermekek értékelésénél figyelembe veszi az egyéni képességeket, és az önmagához viszonyított fejlődést,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek életminőségének javítására, és a hátrányok csökkentésére törekszik
- példát mutat a másság elfogadására, a segítségnyújtásra

A gyógypedagógus feladatai:

- a szakvéleményben meghatározottak alapján foglalkozik a gyermekkel,
- egyéni fejlesztési tervet készít, dokumentálja a fejlesztést és a fejlődést,
- segíti az óvodapedagógusok munkáját: javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükségletekhez igazodó módszerekre, speciális eszközök kiválasztására, segíti a szakértői vélemény értelmezését, iskolára való felkészítést
- hospitál az együttnevelést végző csoportnál

Az utazó gyógypedagógus és logopédus feladatai:

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, nyomon követi a gyermekek fejlődését.
- Javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszer kombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására.
- Segítséget nyújt a szükséges speciális eszközök kiválasztásában, javaslatot tesz a beszerzésre.
- Együttműködik a pedagógusokkal, figyelembe veszi egyéni szükségleteiket.
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

12.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult, a szakértői vélemény alapján egyéni, vagy mikro csoportos foglalkoztatás keretében. E mellett, ha gyermek a szakértői javaslat alapján további egy nevelési évig óvodai nevelésben vesz részt a pedagógus a tankötelezettség teljesítéséhez szükséges célzott foglalkozásokat tart a gyermek számára óvodai időben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a pozitív tulajdonságokra építve a személyiség komplex fejlesztése,
- deviáns magatartás, viselkedés kialakulásának megelőzése,
- a szakértői véleményben megfogalmazott fejlesztés biztosítása,
- egyéni fejlesztési terv készítése, a fejlődés rögzítése,

- tanköteles korú gyermek célzott, iskolára való felkészítése
- együttműködés a szülőkkel, tájékoztatás, segítségnyújtás,
- a gyermek fejlődési üteméhez igazodó elvárások megfogalmazása,
- elfogadó, toleráns, biztonságos környezet kialakítása,
- viselkedési szabályok, helyes minták elsajátíttatása.

12.3. A tehetséges gyermek

Tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlagfeletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célunk:

A különböző területen kiemelkedő teljesítményt nyújtó gyermek tehetségének felismerése és megalapozása, a tehetség kibontakozásának támogatása.

Feladataink:

- A gyermek képességeinek felmérése, egyéni fejlettségmérő lapokon dokumentálása, fejlesztési tervkészítés, fejlődés nyomon követése
- A feladat iránti érdeklődés felkeltése, a kreativitás fejlesztése
- Lehetőségek, tevékenységek, eszközök biztosítása
- Differenciált feladatadás
- Az ismeretanyag minél többoldalú, több megközelítésű átadása, hogy mindenki megtalálhassa a saját útját
- Az óvodapedagógusok saját érdeklődésüknek, tehetségüknek megfelelően adjanak lehetőséget a fogékony és a témában kiemelkedő képességű gyermekek fejlesztésére
- A szülők figyelmének felhívása a gyermek adottságaira, külön foglalkozásokon való fejleszthetőségére.
- Lehetőségek teremtése, hogy a tehetséges gyermekek produktumait a többiek (gyerekek, szülők) is megismerhessék

12.4. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

- Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:
- a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a családba fogadó gyám legmagasabb iskolai végzettsége alacsony (alacsony iskolai végzettség)
- a gyermeket nevelő szülők bármelyike vagy a családba fogadó gyám foglalkoztatást helyettesítő támogatásra vagy rendszeres szociális segélyre jogosult (alacsony foglalkoztatottság)
- a gyermek szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy az eljárás során félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szükséges feltételek (elégtelen lakókörnyezet, illetve lakáskörülmény)
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi
- kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében fenti három körülmény közül (alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakáskörülmény) legalább kettő fennáll.

Feladataink:

- környezeti hátrányaiból adódó nehézségeik csökkentése
- a gyermekek életésélyeinek javítása
- esélyteremtés, esélyegyenlőség biztosítása
- egészséges életmódra nevelés
- tehetséggondozás
- koordináló, segítő tevékenység kialakítása az óvoda dolgozói és a családok között.

12.5. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

12.5.1. Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Célja:

- A hátrányok feltárása és kompenzálása
- Az egyenlő hozzáférés biztosítása
- A biztonságot nyújtó, otthont pótló szemlélet kialakítása

Feladataink:

- A tolerancia, a másság elfogadása az óvodapedagógusok és más óvodai alkalmazottak részéről
- Mérések alapján fejlesztendő területek meghatározása
- Fejlesztési terv készítése, eredmények rögzítése
- Ha szükséges külső szakemberhez való irányítása a gyermeknek (fejlesztő pedagógus, logopédus stb.)

Szervezési feladatok

- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása
- Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)
- Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése
- Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás)

Óvoda-iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtás a POK-ba)
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása.
- Rendszeres (napi, vagy heti) tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése, szülők részvételi lehetőségének biztosítása a foglalkozásokon. (Nyílt nap a csoportban, óvodában)
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Szülők klubja, farsang, karácsony, anyák napja, közösségi nap)

Várható hatások, eredmények

- A gyerekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben.

- A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.
- Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

13. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodai gyermekvédelem az első legfontosabb jelzőrendszer, mivel a gyermek minden problémája itt érzékelhető először: éhség, agresszivitás, szorongás, tettelegesség nyomai stb.

A következő elveket vettük figyelembe:

- A gyerek ellátásáért elsősorban a szülő a felelős. Neki kell gondoskodnia a gyerekről (gondozás, nevelés, törvényes képviselő, vagyonkezelés stb.). Tapasztalatunk szerint sok szülő tanácstalan a gyermeknevelésben, szükségük van támogatásra.
- Törvényi kötelezettség, hogy az óvodák nyújtsanak hathatós segítséget ahhoz, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek fel tudjanak készülni az eredményes iskolakezdésre.
- Alapfeltétel a családok megértésére való törekvés, nézeteik tiszteletben tartása

A gyermekek veszélyeztetettsége:

A családi élet működésében olyan mértékű zavarok keletkeznek melyek a gyereket környezeti, magatartási, egészségügyi vagy anyagi okból külön - külön, vagy együtt veszélyeztetik.

Okai:

- Az életszínvonal romlása, (munkanélküliség, betegség)
- A szülő(k) alkoholizmusa

- Családi élet vezetésére való alkalmatlanság (nevelési képességek csökkenése)
- Szülők fokozott munkaterhelése

Következménye:

- Csökken a gyerek alkalmazkodóképessége,
- Neveltségi szintje, teljesítménye elmarad az életkori elvárásoktól.

Megelőzése, ill. megszüntetése érdekében szükséges teendők:

- A szülők tájékoztatása a gyermekvédelmi felelős, az óvodapszichológus személyéről, feladatairól, ill., hogy hol és milyen időpontban kereshető fel.
- Folyamatos kapcsolat tartás a Gyermekjóléti szolgálattal, igény szerint idő és hely biztosítása a körzeti megbízottal való találkozásra
- A gyermekvédelmi feladatot ellátó fontosabb intézmények címének és telefonszámának közzététele
- Anyagi veszélyeztettség esetén a támogatás megállapításának kezdeményezése, szükség szerint javaslat természetbeni juttatásra

A feltárt problémák megszüntetésére irányuló intézkedések:

- Közös szülő-gyermek program szervezése, melynek során lehetőség van a problémák okainak feltárására, a szülők nevelési tapasztalatainak bővítésére, esetmegbeszélő délutánok szervezése az óvodában (pszichológusok más szakemberek meghívása)
- Szülővel való kapcsolattartás kereteinek kihasználása: fogadó órák, szülői értekezletek, megbeszélések, családlátogatások
- Óvoda által nyújtható segítség: étkezési támogatás, ruhabörze,
- Kapcsolattartás: védőnővel, körzeti orvossal, gyermek jóléti szolgálattal, nevelési tanácsadóval, logopédiai intézettel

13.1. Az óvodapedagógus feladatai

- Empatikus óvónői magatartás, a segítség szándékának érzékeltetése a szülővel
- Alkalmazkodás a különböző társadalmi rétegből érkező gyermek kultúrájához
- Fellépni minden diszkrimináció, előítélet ellen

Helyzetelemzés

- Hátrányos helyzet okainak megismerése, feltárása
- Feljegyzés a gyermekről, ill. az intézkedésekről a titoktartási kötelezettség figyelembe vételével.
- Családlátogatás, fogadó óra: empatikus óvodapedagógus magatartás, a segítség szándékának érzékeltetése a szülővel
- Jelzés a gyermekvédelmi felelősnek és az óvodavezetőnek

Környezeti ártalmak feltárása: egyéni beszélgetések, konzultációk a szülőkkel

- A gyermek helye a családban
- Érzelmi kapcsolatok a családtagok között
- Fegyelmezési problémák
- Szülők egymás közötti kapcsolata
- Követelményrendszer következetlensége

Személyiségzavarok feltárása:

agresszív, gátlásos, egyéb magatartási zavarokkal küzd.

Egészségügyi ártalmak kiszűrése:

- *Otthoni körülmények:* tisztaság, játékok helye, étkezési kultúra, a gyerek tisztántartása,

életritmusa, pihenési lehetősége

- *Fizikai állapot ellenőrzése:* testsúly, ill. magasságmérés, edzés, vitamin ellátás,
- *Fertőző megbetegedés esetén* fertőtlenítés megszervezése
- *Egészségügyi szűrések megszervezése* a vezető óvónő közreműködésével

Rendszeres óvodalátogatás figyelemmel kísérése, különös tekintettel az 5 évesnél idősebb korú gyermekre, jelzés az óvodavezető felé

Baleseti források megszüntetése, jelzés az óvodavezetőnek

Szülői nyilatkozatok kezelése az adatvédelmi, és az oktatási törvény előírásai szerint

A gyermek személyiség lapjának vezetése:

- A szülőkkel való kapcsolattartás, a családlátogatás tapasztalatainak rögzítése
- További tennivalók megtervezése veszélyeztetett gyerekekről rövid lényegre irányuló feljegyzés készítése: napi problémák, eredmények,
- Rendszeretlenül járó gyerekek esetén az okok keresése, tartós hiányzás esetén a szülő értesítése, jelzés az óvodavezetőnek

Balesetvédelmi oktatás a gyermekeknek, ennek dokumentálása a csoportnaplóban

13. 2. Az óvodavezető feladatai

- A gyermekvédelmi munka irányítása és ellenőrzése, gyermekvédelmi felelőssel szükségletnek megfelelő rendszerességgel tartott eset, ill. program megbeszélés
- A szülők tájékoztatása tanévkezdéskor az óvodapszichológus és a gyermekvédelmi felelős személyéről, feladatairól, elérhetőségéről
- A nevelőtestület és a gyermekvédelmi felelős javaslata alapján az étkezési támogatások odaítélésének eldöntése, (a nyilvántartás az óvodatitkár feladata)
- Az egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése, kapcsolatot tartása a szűrést végző

orvosokkal.

- A balesetvédelmi előírások betartatása, a balesetmentes környezet biztosítása
- A gyermekek távolmaradásának figyelemmel kísérése
- Szükség esetén, a szülő két alkalommal történő értesítését követően a gyámhatóság és a szabálysértési hatóságként eljáró járási hivatal értesítése.

13.3. A gyermekvédelmi felelős feladatai

- Jelentősebb problémák felmérése, összegzése,
- Szükség esetén közös családlátogatás az óvodapedagógussal, tanácsadás,
- A Gyermekjóléti szolgálat munkatársaival kapcsolattartás
- A feltárt problémák dokumentálása, nyomon követése, intézkedés rövid leírása,
- A szülők tájékoztatása a gyermekjóléti szolgálat munkájáról, elérhetőségéről
- Gyermekvédelmi munkaközösség munkájában történő részvétel, az éves terv és beszámoló készítéséhez adatszolgáltatás

13.4. A szociális segítő feladatai:

Az óvodában, a szociális segítő az alábbi tevékenységeket végzi:

- egyéni segítség, tanácsadás;
- csoportban végzett tevékenységek (szociális csoportmunka) – előnyük, hogy egyszerre több gyermeket érnek el, és a prevenció hatékonyabban megvalósítható általuk;
- közösségi tevékenységek – előnyük, hogy e módszerrel is egyszerre több gyermek érhető el, és egyes programokba a szülők is bevonhatók;
- támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is, mivel része az észlelő- és jelzőrendszernek, így rá is vonatkozik a jelzési kötelezettség, amennyiben egy gyermek veszélyeztetettségét tapasztalja.
- támogatja az óvodában a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű családokat,
- segíti a veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerését,

- észlelő- és jelzőrendszeri tevékenységét: érzékenyítéssel, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtással, a jelzés megtételének támogatásával végzi.

A szociális segítő szakmai munkáját támogató munkaformák közé tartoznak az esetmegbeszélések, a szupervízió és az intézményen belüli belső képzések is.

13.5. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Célunk:

- a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása,
- az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása.

13.6. AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓD KÖVETELMÉNYÉNEK ÉRVÉNYESÍTÉSE

Célunk:

- elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én hatékonyság érzésének fejlesztése.
- a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása,
- az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása, a szociális hátrányok kompenzálása
- A társas kompetenciák esetében a tolerancia a szolidaritás és az együttműködési képességek fejlesztése

14. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

14.1. A szülőkkel való kapcsolattartás

Célkitűzéseinket csak a két nevelési szintér összhangba hozásával, azok sajátosságainak megtartásával, együttes munkával valósíthatjuk meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldását

14.1.2. Kapcsolat Szülői Szervezettel

A Nemzeti köznevelési törvény alapján a szülők meghatározott jogaik és kötelességük teljesítésére Szülői Szervezetet (Közösséget) hozhatnak létre. Az óvodában működik szülői közösség, mely a szülők több mint 50 % -a választott meg, ezért jogosult eljárni valamennyi szülő képviselőjében, illetve a gyermekek nagyobb csoportját érintő ügyekben.

Feladataink:

- A csoport szülői közösségével a csoportos óvodapedagógusok közvetlen kapcsolatot tartása
- A szülői testület összehívása az óvodavezető a munkatervében rögzített időpontokban, nevelési évenként legalább egyszer, illetve igény szerint. A szülői testület tájékoztatása az óvoda munkájáról és feladatairól
- Minőségfejlesztési munkánk során, figyelmet fordítunk a szülők véleményének meghallgatására, jogos és teljesíthető igényeire
- A gyermekek nagyobb csoportját érintő kérdések tárgyalása során tanácskozási jog biztosítása a nevelőtestületi értekezleten a szülők képviselőjének

14.1.3. Kapcsolat a szülővel

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, ebben az óvodák kiegészítő esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.

A szocializáció elsődleges színtere a család, ezért az óvodai nevelésnek a családi nevelésre kell építeni. Szükséges megismerni a szülői elvárásokat, nevelési szokásokat fontos, hogy összehangoljuk a gyermek fejlesztésének érdekében

Az óvodapedagógus szülőkkel való kapcsolatát a tapintat, a nyitottság és az őszinteség jellemezze. Vegye figyelembe a családok sajátosságait és az együttműködés során nyújtson szakszerű segítséget.

14.1.4. A kapcsolattartás formái

Szóbeli tájékoztatás

- *Szülői értekezletek:* a beíratás után a felvett gyermekek szüleinek tart tájékoztatást a vezető. Az év során a csoportvezető óvónők legalább két szülői értekezletet tartanak, melynek témáját a csoportnapló tartalmazza. Az időpontját az általános munkaidőn túl kell meghatározni és legalább 3 nappal előbb a szülők tudomására, kell hozni. A nagycsoportos gyerekek szülei részére a nevelési év elején a környező iskolák tanítói bevonásával ismertetjük a beiskolázással kapcsolatos tudnivalókat.
- *Családlátogatások:* igény szerint első óvodába lépés előtt, ill. alkalmanként szükség szerint.
- *Beszoktatás:* a szülő bevonásával fokozatosan történik.
- A befogadás időszakában: fontos, hogy a szülők aktív résztvevői, ne kirekesztett szemlélői legyenek az óvoda életének.
- *Fogadóórák, egyéni beszélgetések.* A gyerekek egyéni fejlettségéről ad tájékoztatást az óvodapedagógus, két megjelölt napon, a szülő által választott időpontban. Ezen kívül alkalmanként időpont egyeztetéssel.
- Óvodai rendezvények, nyilvános ünnepek.
- *A Pedagógiai program és az SZMSZ* másolata az óvodavezető titkárságán van elhelyezve. A szülők a vezetőtől, vagy helyettesétől kérhetnek szóbeli tájékoztatást.

Írásbeli tájékoztatás, értesítés

- Óvodai elhelyezés, ill. megszűnés esetén,
- Szülői kérés esetén iskolába lépés előtt, ill. azt követően fél évig a gyermek fejlettségméréséről
- Óvodai szakvélemény tanköteles korú gyermekről a gyermek fejlettségével kapcsolatos döntésről,
- Az óvoda pedagógiai programjáról
- Igazolatlan hiányzás esetén (10 nap után)
- 5 évnél idősebb gyermek esetén, 7 nap igazolatlan hiányzás után (szülő, ill. a lakóhely szerinti gyámhatóság és a szabálysértési hatóságként eljáró járási hivatal értesítése)
- A házirend egy példányát, a felvételt követően kapja kézhez a szülő

14.2. Az óvoda külső kapcsolatai

Az óvoda a következő szervezetekkel áll rendszeres kapcsolatban:

A fenntartó ***Önkormányzattal***, és az ***Intézmények Gazdasági Szolgálatával*** (*Pécsi Ellátó Központ*) rendszeres, folyamatos munkakapcsolatot tart fent általában az óvoda vezetése, és a gazdasági dolgozók.

Bölcsődéssel a Nyugati Városrészi Óvodában és az Ajtósi Dürer Utcai Tagóvodájában üzemeltetési kapcsolatban vagyunk, az intézmények egy épületben vannak. A két óvodában a felvételek elbírálása után az új óvodásokat fogadó óvodapedagógusok látogatást tesznek a bölcsődébe. A bölcsődéből átvett gyermeket az első óvodai napjukon az óvodapedagógusok mellett a gondozónők is fogadják, majd a második félévben meglátogatják őket.

Általános Iskolákkal: A fokozatos iskolakezdés érdekében a nagycsoportosok játékos ismerkedésen vesznek részt az iskolában. Ennek feladatait a tanítónők az óvodapedagógusok közösen állapítják meg. Lehetőség szerint az iskola tájékoztatást, visszajelzést ad a gyermekek beilleszkedésével, teljesítményével kapcsolatosan. Minden aktuális kérdésben kapcsolatunk segítőkész, korrekt.

Baranya Megyei Szakértői Bizottsággal (7621 Pécs Egyetem u. 2.) és a Járási Szakértői Bizottsággal (7633 Pécs Türr István u. 2.), valamint az Éltés EGYMI utazó gyógypedagógus hálózatával:

- A Járási Szakértői Bizottság egyénre szabott, egyértelmű szakvéleménye alapján a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógusok hajtják végre a fejlesztést, a napirendbe épített fejlesztő foglalkozások keretében.
- A Megyei Szakértői Bizottság a sajátos nevelési igényű gyermekek vizsgálatát és felülvizsgálatát végzi. Szakvéleményük alapján utazó szakember, illetve az intézmény gyógypedagógusa végzi a speciális fejlesztést.
- A szakértői bizottság ellenőrzi a szakvéleményben meghatározottak teljesítését. Az ellenőrzés célja a szakmai segítségnyújtás.
- Hiányosság esetén a szakember megoldási javaslatot ad, egyeztetés során kidolgozzák az óvodapedagógussal a továbblépés lehetőségeit.
- A Járási Szakértői Bizottság feladata, hogy támogassa az óvodapedagógus nevelő munkáját, továbbá, hogy segítséget nyújtson a családdal való kapcsolattartásához.
- Középső csoportban évvégén logopédiai szűrés történik.
- A Járási Szakértői Bizottság ellátja a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek vizsgálatának és rehabilitációjának feladatait, továbbá a tanköteles korú gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát, a törvény által előírt esetekben.
- Az óvodapedagógusok által kezdeményezett vizsgálatok feltétele a szülő írásbeli hozzájárulása.

Éltés EGYMI (Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 7633 Pécs, Építők útja 9.)

Azoknak a gyermekeknek a fejlesztéséhez nyújt segítséget, akik fejlődésmenetükben eltérnek társaiktól, annak ellenére, hogy sem értelmi, sem érzékszervi fogyatékossgal nem sújtottak. Ellátják az óvodapedagógusok kérésére a szülő beleegyezésével elsősorban a részképesség zavarral küzdő gyermekek vizsgálatát, egyénre szóló fejlesztési program kidolgozását, a fejlesztő tevékenység folyamatos segítségét.

Az óvoda által igényelt témában szakmai ismeretek nyújtását (előadást, módszertani börsét, hospitálást) vállalja a tagintézmény-igazgató felkérésére.

Gyermekjóléti szolgálattal

Célja: a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, illetve megszüntetése.

Ennek érdekében folyamatos a kapcsolattartás.

Kapcsolattartás rendje:

- Felmerülő problémák megbeszélése, tanácsadás, közbenjárás,
- Folyamatos, ill. szükségszerű részvétel az eset-megbeszéléseken óvodánkba járó gyermekkel kapcsolatos ügyekben

Egészségügyi felügyelet

- Az óvodába járó gyermekek intézményen belüli ellátását, szűrését a fenntartó önkormányzat és a Házi Gyermekorvosi Szolgálat közötti megállapodás alapján gyermekorvos és védőnője látja el.
- Az óvodavezető gondoskodik a szükséges óvodapedagógusi felügyeletről, és szükség szerint a gyermek vizsgálatokra történő előkészítéséről. Az óvodában évente egyszer szemészeti-, fogorvosi-, hallás-, szűrés van.

Az óvodát külső kapcsolataiban az óvodavezető képviseli. A feladatát megoszthatja, átadhatja - a kapcsolat jellegétől függően- eseti megbízás alapján a nevelőtestület tagjaival

Óvodai alapítvány kuratóriumával: évente egyszer tájékoztatást tartanak a költségvetésükről, véleményt kérnek a bevétel felhasználásához.

Az óvodás gyermekek **étkeztetését biztosító vállalkozóval**, a tagintézmény-igazgató tart kapcsolatot, probléma esetén a PEK (Pécsi Ellátó Központ) dietetikusához fordulunk segítségért.

Néphagyományőrző Óvodák Országos Egyesülete: évente háromszor szerveznek szakmai továbbképzést határon túli óvodák bevonásával is, melyen a Rácvárosi óvoda részt vesz

A „Zöld óvoda” címet elnyert óvodáink rendszeres szakmai és munkakapcsolatot tartanak fenn Pécs város és az országos szakmai szervezetekkel.

Nevelési időn belül a következő szolgáltatásokat vesszük igénybe a szülők igénye és a csoportok programja szerint:

- Gyermektánc, ill. vizuális foglalkozások
- Előadó művészek verses-zenés műsorok
- Színházi előadások
- Környezetvédelmi foglalkozások

A nevelési időn belüli szolgáltatások igénybe vételének feltétele, hogy pályázati-, ill. alapítványi támogatás azt lehetővé teszi.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy óvodás gyermekeink az egyházi jogi személy által szervezett un. fakultatív hit- és vallásoktatásban vegyenek részt.

A fakultatív hit- és vallásoktatás az óvodában az óvodai foglalkozásoktól elkülönítve, az óvodai életrendet figyelembe véve – a nyitvatartási időn belül, de nevelési időnek nem minősülő időkeretben –, oly módon kell megszervezni, hogy alkalmazkodjon a kötelező óvodai foglalkozások rendjéhez.

KÜLSŐ KAPCSOLATOK

Partner	Kapcsolattartás formái	Tartalma
Fenntartó	Egyeztetés, értekezlet, adatszolgáltatás, beszámolás	Működéssel, pénzüggel, tanügyigazgatással kapcsolatos ügyek

Pécsi Ellátó Központ	Egyeztetés, adatszolgáltatás	Gyermekekétkeztetéssel, karbantartással kapcsolatos ügyintézés
Hungast- étkezést biztosító vállalkozó	Egyeztetés, adatszolgáltatás	Étkezéssel kapcsolatos ügyintézés
Baranya Megyei Szakértői Bizottság	Egyeztetés, konzultáció, szakmai műhelymunka	Gyerekek vizsgálatának, felülvizsgálatának megszervezése, lebonyolítása, sajátos nevelési igény státuszának megállapítása
Járási Szakértői Bizottság	Egyeztetés, konzultáció, szakmai műhelymunka	Képességvizsgálat, fejlesztési irányok meghatározása
Gyermejkölési Szolgálat	Egyeztetés, konzultáció, szakmai műhelymunka, írásos/szóbeli tájékoztatás	Gyermekevédelmi feladatok ellátása
Éltes EGYMI	Adatszolgáltatás, egyeztetés	Utazó gyogyepedagógiai ellátás megszervezése
Egészségügyi szolgáltatók/Védőnő	Egyeztetés, vizsgálat, tájékoztatás, tanácsadás	Egészségügyi szűrés megszervezése, interaktív foglalkozások szervezése gyerekeknek. Szülői értekezleteken egy-egy témában előadás
Logopédus	Szakmai konzultáció	Beszéd állapot felmérés, logopédiai fejlesztés
Hatóságok ÁNTSZ	Ellenőrzés	
Iskola	Személyes találkozás, iskolalátogatás, közös programok, kölcsönös	Sportprogramok, óralátogatás

	tájékoztatás	
Gondolkodj Egészségesen Alapítvány	Online kapcsolattartás Továbbképzések szervezése	Gondolkodj Egészségesen Nap megszervezése
Zöld-Híd Alapítvány	Tanácsadás, szakmai konzultáció, személyes találkozó, továbbképzés, munkaközösségi találkozó	Egy-egy témával kapcsolatosan szakmai anyagok biztosítása az óvodapedagógusok számára. Pályázati tanácsadás Foglalkozások szervezése gyerekek számára
Misina Természet és Állatvédő Egyesület	Ismeretbővítés	Csoportok rendszeres látogatása a telephelyen
Pécsi Sport Nonprofit Kft.	Egyeztetés, tájékoztatás	Sportprogramok megszervezése
Pécsi Úszóiskola	Egyeztetés, tájékoztatás	Ingyenes úszásoktatás megszervezése nagy csoportosok számára

Az integrált neveléssel kapcsolatosan a következő szervezetekkel állunk rendszeres kapcsolatban:

Baranya Megyei Szakértői Bizottság

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) gyermekek vizsgálatát a tagintézmény-igazgató, a szülő egyetértésével, a szakértői és rehabilitációs bizottságtól kéri. A bizottság feladata meghatározni, hogy a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének tartós és súlyos rendellenessége, organikus vagy nem organikus eredetű. Az organikus eredetű probléma esetén a gyermekek fejlesztése rehabilitációs célú foglalkozások keretében gyógypedagógiai fejlesztésben valósul meg (különleges szakértelemmel rendelkező pedagógusokkal, speciális feltételekkel, eszközökkel, tervvel).

Nem organikus eredetű ok esetén a nevelési tanácsadás keretében kell gondoskodni a fejlesztő foglalkozásokról.

Járási Szakértői Bizottság

- A szakértői bizottság egyénre szabott, egyértelmű szakvéleménye alapján a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógusok hajtják végre a fejlesztést, a napirendbe épített fejlesztő foglalkozások keretében.
- A bizottság szakembere ellenőrzi a szakvéleményben meghatározottak teljesítését. Az ellenőrzés célja a szakmai segítségnyújtás.
- Hiányosság esetén megoldási javaslatot ad, egyeztetés során kidolgozzák az óvodapedagógussal a továbblépés lehetőségeit.
- A szakember feladata, hogy támogassa az óvodapedagógus nevelő munkáját, továbbá, hogy segítséget nyújtson a családdal való kapcsolattartásához.
- A Járási Szakértői Bizottság ellátja a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek vizsgálatának és rehabilitációjának feladatait, továbbá a tanköteles korú gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát, a törvény által előírt esetekben.
- Az óvodapedagógusok által kezdeményezett vizsgálatok feltétele a szülő írásbeli hozzájárulása. A vizsgálathoz szükséges a nevelőtestület egyetértése abban az esetben, ha a szülő kéri, hogy a következő nevelési évben további óvodai nevelésben részesüljön gyermeke.

Éltes EGYMI (Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény 7633 Pécs, Építők útja 9.)

Azoknak a gyermekeknek a fejlesztéséhez nyújt segítséget, akik fejlődésmenetükben eltérnek társaiktól, annak ellenére, hogy sem értelmi, sem érzékszervi fogyatékossgal nem sújtottak. Ellátják az óvodapedagógusok kérésére a szülő beleegyezésével elsősorban a részképesség zavarral küzdők gyermekek vizsgálatát, egyénre szóló fejlesztési program kidolgozását, a fejlesztő tevékenység folyamatos segítségét.

Az óvoda által igényelt témában szakmai ismeretek nyújtását (előadást, módszertani börsét, hospitálást) vállalja a tagintézmény-igazgató felkérésére.

A gyermekek sérüléstípusának megfelelő fejlesztést szakirányú végzettségű fejlesztőpedagógus látja el megállapodás keretében.

Egészségügyi szolgáltatók

A tagintézmény-igazgatók kapcsolatot tartanak az óvoda orvosával, védőnővel, az időszakos vizsgálatokat végző szakorvosokkal, az intézmény munkaegészségügyi orvosával. Biztosítják az időpontot és a helyet a gyermekek vizsgálatához, gondoskodnak a kötelező szűrő vizsgálatok időben történő megszervezéséről,

Pedagógiai szakmai szolgáltatókkal: továbbképzéseken, értekezleteken, egyéb rendezvényeken való részvétel, közreműködés céljából a szakmai vezető, a tagintézmény-igazgató, és az óvodavezető tart kapcsolatot.

Civil szervezetekkel: Az óvodák saját alapítványukkal, és egyéb civil szervezetekkel folyamatosan együttműködnek, és lehetőség szerint támogatják az integrált nevelés céljait.

14.3. A család-óvoda kapcsolata – az óvoda családsegítő és családokat támogató tevékenysége

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása
- a gyermekek személyiségének megismerése,
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez

- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
- a feladatok egységes értelmezése
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén:
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése.
- az együttműködés szabályainak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
- a családok elköteleződésének támogatása
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot;
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;
- hosszú távú együttműködéseket építeni az intézményekkel;
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel.

14.4. Együtt a családokkal

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítéletmentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A

gyermekes eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

14.5. Együtt az iskolával

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az egyes tagóvodák szoros szakmai kapcsolatot alakítanak ki a körzetükben lévő általános iskolákkal. Az együttműködés a következő formában valósul meg:

- a tanítók kezdeményezésére óvodapedagógusok látogatása az iskolában;
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvónők és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel;
- iskolai nyílt napok meghirdetése.

14.5.1. Az óvoda-iskolai átmenet támogatása

Cél:

- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi és intézményközi műhelyek működtetése,
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával
- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása

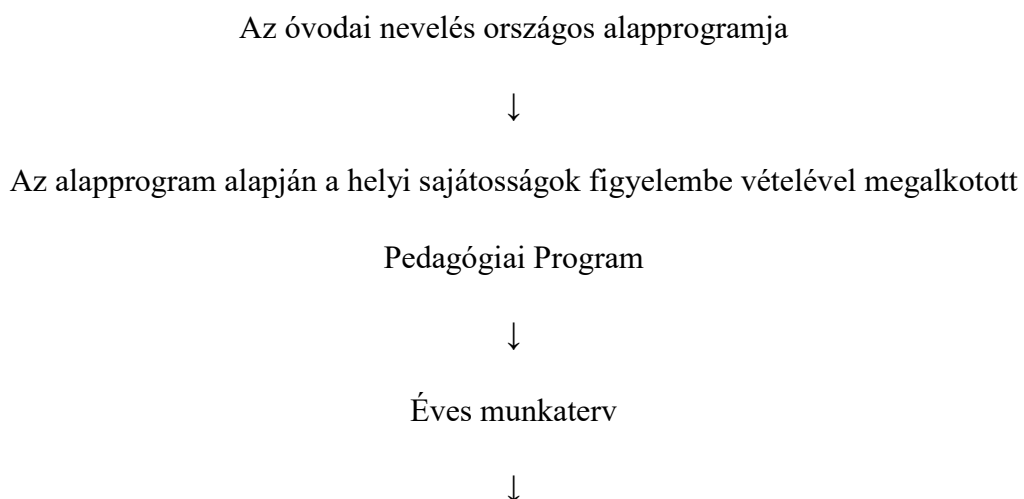
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával.

15. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

15.1. Az óvodában használt kötelező nyomtatványok

- Alapító okirat
- Felvételi előjegyzési napló
- Felvételi mulasztási napló
- Óvodai csoportnapló
- Óvodai törzskönyv
- Az óvoda éves pedagógiai, munkaterve
- A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja
- Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentumai

15.2. Az intézmény szakmai dokumentációs rendszerének felépítése:

Óvodai csoportnapló, nevelési tervek,
tematikus, illetve projekt jellegű tervezés

a gyermekek fejlettségének nyomon követéséről szóló dokumentumok személyiség lapok

15.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló dokumentumok:

- a gyermek anamnézise,
- a gyermek fejlődésének mutatói (érzelmi, szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődés), félévenként rögzítve,
- a gyermek fejlődését elsegítő megállapítások, intézkedések,
- elért eredmények,
- amennyiben a gyermeket Szakértői Bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításai,
- a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedéseire tett javaslatai,
- a Szakértői Bizottság időszaki vizsgálatának megállapításait,
- a szülők tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket

16. A PEDAGÓGIAI-SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE

Feladata: a Pedagógiai Program és a megvalósulás összehasonlítása.

Célja: a visszacsatolás:

- helyesek-e a célok, feladatok,
- a feltételek alkalmasak-e a célok eléréséhez,
- a tevékenységrendszer és a szervezeti keretek megfelelnek-e a célok eléréséhez
- történt-e változás a kiinduláshoz képest (tervmódosítás vagy megerősítés),
- valamint a pedagógiai gyakorlat hatékonyságának mérése, segítése, fejlesztése.

A pedagógiai munka mérése, ellenőrzése, értékelése

Célja: a pedagógiai gyakorlat segítése, fejlesztése.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése
- a pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, mérése elemzése, értékelése
- helyi nevelési program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése, a beválás értékelése
- a gyermekek fejlődésének nyomon követése (mérések)
- a dolgozók teljesítményének mérése, értékelés.

Az óvoda pedagógiai munkájáért az óvoda vezetője felelős, ezért az ellenőrzés, mérés, értékelés is elsősorban az ő feladata. Fontos az objektív értékelés, mely alaposágot, körültekintést igényel.

A pedagógus önértékelés területei:

- Pedagógiai, módszertani felkészültség
- Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók
- A tanulás támogatása
- A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése
- A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése
- A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
- Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
- Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

A vezetői önértékelés területei:

- A tanulás és tanítás stratégiai vezetése és operatív irányítása
- A változások stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Önmaga stratégiai vezetése és operatív irányítása
- Mások stratégiai vezetése és operatív irányítása

- Az intézmény stratégiai vezetése és operatív irányítása

Az intézmény önértékelés területei:

- Pedagógiai folyamatok
- Személyiség és közösségfejlesztés
- Eredmények
- Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
- Az intézmény külső kapcsolatai

17. NYILVÁNOSSÁG

A pedagógiai programot a nevelési-oktatási intézmény honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni.

KIR-ben meg kell jeleníteni (közzétételi lista).

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Az intézmény OM azonosítója: 026993	A Nyugati Városrészi Óvoda nevelőtestületének bevonásával készítette: Kovácsné Hajdinák Éva igazgató Ph.
Az Nkt 83. § (2) g) pontja alapján az intézmény Pedagógiai Programját a fenntartó ahatározatszámom jóváhagyta. fenntartó képviselője Ph.	
A Nyugati Városrészi Óvoda módosított Pedagógiai Programjáról az Nkt. 72. § (5) bekezdésében biztosított jogok alapján a Szülői Szervezet a tájékoztatást megkapta. Szülői Szervezet képviselője	
A Nyugati Városrészi Óvoda módosított Pedagógiai Programjáról a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 118. § (3) a) pont alapján az óvodai munkaközösség nevében szakmai véleményt nyilvánított szakmai munkaközösség vezető szakmai munkaközösség vezető szakmai munkaközösség vezető	A Nyugati Városrészi Óvoda módosított Pedagógiai Programjáról a 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (6) pontja alapján az intézmény vezetője az egészségfejlesztési és prevenciós program elkészítésénél beszerezte az óvodapszichológus és a védőnő véleményét óvodapszichológus védőnő
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható az óvoda honlapján: www.nyugatiovoda.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától: 2023.10.01-től visszavonásig

Záró rendelkezések

A Pedagógiai Programot az igazgató a nevelőtestület részvételével készítette, és a Fenntartó jóváhagyásával lép életbe.

A hatálybalépéssel egyidejűleg **hatályát veszti** a nevelőtestület TAN/74-1/2022 számú határozatával elfogadott és a Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése **118/2022 (V.17)** számú határozatával jóváhagyott Nyugati Városrészi Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata.

Hatályos: 2023. október 1. napjától visszavonásig

A dokumentum nyilvános!

Megtalálható az óvoda honlapján: www.nyugatiovoda.hu

Megtekinthető: vezetői irodákban

Ph.

Kovácsné Hajdinák Éva
intézményvezető